Doğan Kardeş

Nisan 1959 ★ 125 Kuruş

HOP HOP TAVŞAN

Saatlerce bekledikten sonra bir bu balığı yakalayayım haa.

Okadar övünmemden sonra inşallah Karaca beni görmez.

Hey merhaba. Balığına bakayım.

Aman ne kadar iri.

Gidip arkadaşlara haber vereyim.

İyi ki bu büyüteci buldum.

Doğan Kardeş
ÇOCUK DERGİSİ

Kuruluşu : 23 Nisan 1945

•

Sayı: 481 - Nisan 1959

Fiatı : 125 kuruş

•

Her ayın başında çıkar aylık çocuk dergisi ★ Sahibi : Kâzım Taşkent ★ Yazı işlerini fiilen idare eden : Şükrü Enis Regü ★ Yazı işleri bürosu : Galata, Kuledibi, İlk Belediye Caddesi, Küçük Hendek sokağı No. 27. Kat 1 ★ Mektup adresi : Posta Kutusu : 217 - Beyoğlu ★ Telefon : 44 74 37 - 44 05 39 ★ Abone posta ve banka havaleleri ve her türlü siparişler Divanyolu Klotfarer Caddesi No. 7 de Doğan Kardeş Yayınevine yapılmalıdır ★ Yayınevi telefonu : 27 34 54 ★ Abone şartları: Yılık 12 sayı hesabiyle 15 lira ★ Yurt dışı iki misli ★ Adres değişikliği için 50 kuruşluk posta pulu gönderilmelidir ★ Gelen yazılar, resimler basılsın basılmasın sahibine geri verilmez ★ Basıldığı yer : Doğan Kardeş Yayınları A. Ş. Basımevi - İstanbul

☆

Doğan Kardeş Dergisi

ve

kitapları

Yapı ve Kredi Bankasının kültür hizmetlerinden biridir.

Doğan 10 yaşında.

Doğan kardeşin annesinden Türk çocuklarına...

Bundan tam yirmi yıl önce, bir tabiat olayı sonunda vatanımız bir evlâdını, anası ve babası da çok sevgili yavrularını kaybettiler.

Onun adını bazılarınız, bu felâketi bilerek; fakat pek çoğunuz da hiç bilmeden her zaman anıyorsunuz. Bu kardeşiniz, Doğan kardeş'tir. 14 yıldan beri sizin için iyi bir arkadaş olmağa çalışan bu dergiye adını veren «DOĞAN», bugün yaşasaydı, sizin büyük bir ağabeyiniz olacaktı. İşte, Doğan'ın yerini doldurmağa çalışan bu Dergiyi okuyan çocuklar, onun aziz vatanımıza karşı yapamadığı hizmetleri siz üzerinize alınız. Her biriniz daha fazla çalışarak memleketimize, milletimize onun hesabına da faydalı olmağa gayret ediniz. Onun çalışma payını siz yükleniniz ki, vatanımız onun hizmetlerinden mahrum kalmasın, onu kaybeden anası ve babası da siz evlâtlariyle övünsünler, Doğan Kardeş'in sevgili okuyucuları aziz Türk çocukları.

Doğan kardeşin annesi

Ayşe Taşkent

★ Kapak resmimiz: **Doğan Taşkent** (4 yaşında). ★

Aydın ve Aydınlık Şehir

KONYA

GÜNEŞLİ, pırıl pırıl, fakat son derece soğuk bir sabah, erkenden yola çıktık. Konya'ya otomobille gidecektik. Gölbaşını henüz geçmiştik, ovalar bembeyaz karla kaplıydı. Ayazdan kar kaskatı kesilmiş, sanki üstü buzlanmıştı. Güneş, bu ince buz parçaları üzerine vuruyor, yere serpilmiş ayna kırıkları gibi, ortalık pırıl pırıl parlıyordu. Otomobilimizin tekerlekleri arada sırada kaymasa ve bizi korkutmasaydı, bu yolculuk daha da güzel olabilirdi.

Ama, insanoğlu, her olaydan ya memnun olunacak, ya faydalanılacak, ya da eğlenceli bir taraf mutlaka bulmalı, çıkarmalıdır.

Biz de halimizden pek şikâyetçi olmadık.

Konya'ya kaçıncı gelişim, ben pek hesaplıyamıyorum. Çocukluğumdan beri bu güzel ve aydınlık şehre gider geliriz.

Baharını bilirim, önce çiğdemler kar altından baş çıkarır, sonra ova beyaz karlı elbiselerini üzerinden atar, yemyeşil bir güzelliğe bürünür. Çayırlar sanki fışkırır, delirir gibi birden toprağı iter de gün ışığına çıkar.

Beyaz beyaz çadır otları, kokulu kekikler, mor yoncalar, dikenli güvemler tabiata inanılmaz bir güzellik verir.

Yazın, Konya çok tozlu ve çok sıcak oluyor. Onun için şehrin içinde hemen de kimse kalmıyor. Konya'nın meşhur Meram Bağlarını bilmeyen yoktur.

Meram bağlarında, toprak evler, gölgeli bahçeler, mini mini havuzlar, bu havuzların kenarında renk renk gece safaları, nergis çiçekleri, yediveren gülleri ve uçsuz bucaksız meyva ağaçları.

Üzümler, elmalar, armutlar... Fakat asıl meşhur olan nedir biliyor musunuz? Konyalıların Divlek dedikleri kavun... Bir yiyen, bu ballı kavunun tadını asla unutamaz, tadını ve kokusunu!

Konya'da sonbahar inanılmaz bir güzellikte olur. Yapraklar, sararmaz da kızarır, hava serinler, akşamları, ya da sabahları hafif bir de yağmur çiselerse tozlar yatışır, manzaraya doyum olmaz...

Ve kış, Konya için kar ve soğuk demektir. Soğuk, bu ova şehrine her yerden daha fazla tesir eder, kasar kavurur...

Ama, sevgili okuyucularım, daha biz Konya'ya gir-

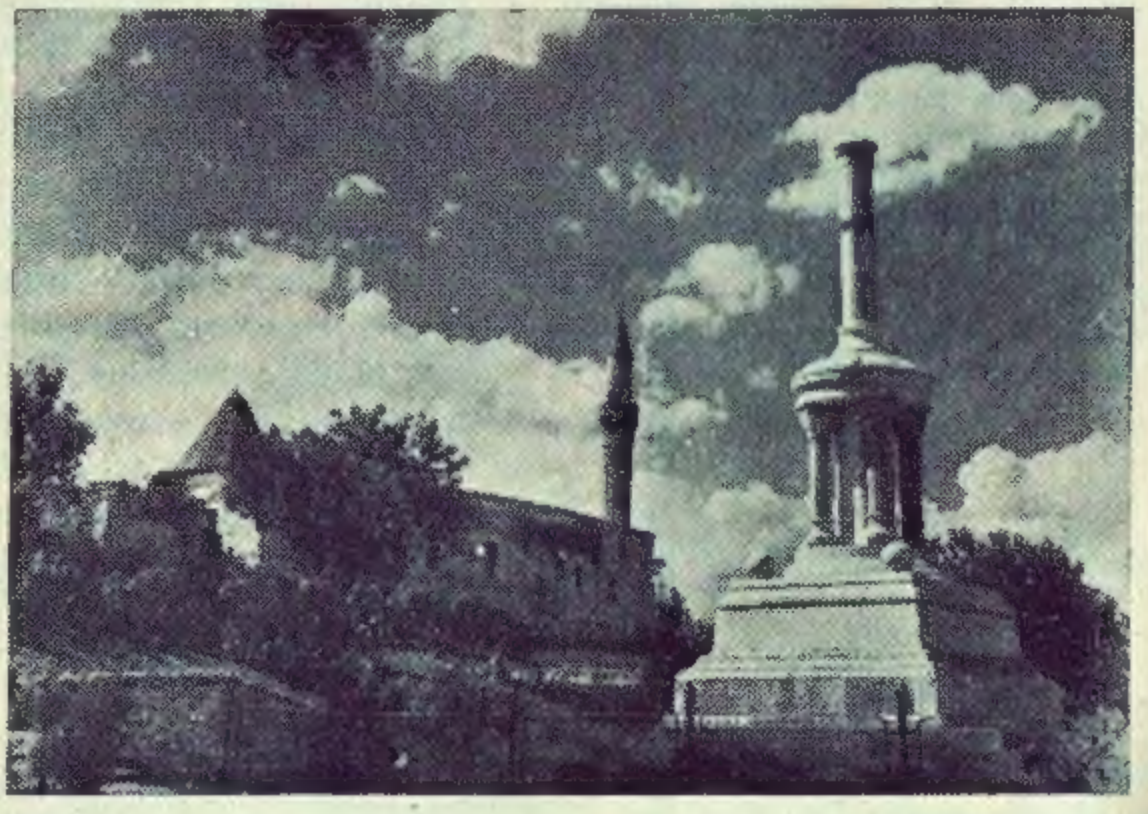

Konya'da Alâaddin Camii.

medik bile... Daha şehrin kapısındayız...

Girer girmez göreceksiniz, bu şehir bir tarihler ve müzeler şehridir...

Tarihler, Konya'nın ilk sahibi olarak Etileri gösterir, Konya - Beyşehir arasında onlardan kalmış âbideler vardır.

Bugünkü arkeologlar Konya tarihini Milâd öncesi bakır devrine kadar da götürüyorlar.

Et... Hitit, Lidya medeniyetlerinden sonra, İran Hükümdarı Keyhusrev, Konya'ya hâkim oluyor. Milâttan Önce 334 de İskender ordularını Konya'da görüyoruz. Sonra Romalılar, ardından Emeviler, onların ardından da Selçuklular Konya'ya sahip oluyor... Şu kısacık hikâye bile Konya'nın tarih bakımından ne derece zengin bir ülke olduğunu anlamak için yeter zannediyoruz.

Şehrin dört tarafında eski kervansaraylar Konya'ya giren yolcuları selâmlar... Bu kervansaraylar, Konyanın bir geçit şehri olduğunun en güzel ifadesidir. Burası, Asya'yı Avrupa'ya bağlıyan kervan yollarının birleştiği mühim bir düğüm noktasıdır.

Konya, 1097 de, Anadolu Selçuklu Devletinin idare merkezi olunca, hayatında bir altın çağı başlamış, yepyeni bir devir açılmış. Artık o sadece bir yolcular ve ordular şehri değil, bir ilim şehri, bir kültür merkezi olmuştur.

Konya'yı şöyle tepeden, güzel bir bütün olarak görebilmek için Alâaddin Tepesine çıkmak gerekir. Karşıda, ufka doğru, rüyalı bir siluet göreceksiniz. Bu Mevlâna Müzesinin «Kubbe-i hadrâ» diye bilinen yeşil kubbesidir.

Konya kültürünün ışığı buradadır. Mevlâna, büyüklüğü bütün dünyaca kabul edilen ünlü bir şair ve din bilginidir. Aynı zamanda son derece iyi kalpli, insanları seven, herkese saygı gösteren, parasını fakirlerle paylaşan bir insan, bir öğretmen...

Konya'ya gidenler, Karatay Medresesine uğramadan edemezler. Şimdi, Çini Müzesi olarak kullanılan bu âbide hem dünyanın en güzel çinileriyle süslüdür, hem de Mevlâna burada talebelerine ders okuttuğu için değerlidir.

Ama, tabii müze olarak evvelâ Mevlâna Müzesine uğrıyacaksınız.

Orada size son derece saygılı ve bilgili memurlar bütün müzeyi gezdirirler, eşyaları ve o eşyaların hikâyelerini anlatırlar.

Kilimleri, eski kumaşları görmeyi de unutmayın...

Konya müzelerini bir bir saymaya kalksam kitaplar dolar. Onun için şimdi gelin biraz çarşıları dolaşalım... Konya, en güzel tahta kaşıkların yapıldığı şehirdir. Nakışlı ve biçim biçim kaşıklardan dostlarınıza birer tane hediye almayı unutmayın...

Kadınlar Pazarından da geçin, eğer eski Konya çevrelerinden, meşhur Konya oyalarından bulmak istersenız, bu pazarda vardır...

Tarihî eserler bittikten sonra, yeni Konya'yı daha çok seveceğinize eminim.

Şeker fabrikasının yolunu

Konya'da Ulaşbaba Kümbeti

kime sorsanız size gösterir. Ben bu fabrikayı o kadar sevdim ki, içinden çıkamadım. Bir kapıdan kamyonlarla giren pancarın, öteki kapıdan torbalarda, şeker halinde çıkması çok hoş oluyordu.

Biliyorsunuz Konya bir buğday şehridir, bütün Orta Anadolu buğdayı orada depo edilir. Onun için Konyada birçok modern silo göreceksiniz. Bu silolar da şeker fabrikası kadar ilgi çekici...

Gece, eğer yorulmadınızsa ve Devlet Tiyatrosu temsilleri varsa, tiyatroya gidebilirsiniz. İsterseniz Alâaddin Gazinosunda da dinlenmeniz mümkün...

Şansınız varsa stadyumda da bir maç veya müsabaka programı olabilir, Konya stadyomunu da seveceksiniz.

Sonra, sıra sıra okullar gelir. Öğretmen Okulu, Kolej, liseler, ticaret ve sanat mektepleri, İmam - Hatip Okulu, enstitüler... Konya gerçekten aydın ve aydınlık bir şehir çocuklar, yolunuz düşerse bütün bu anlatmak istediklerimi kendiniz gezin, görün... Zira malûm meseldir, çok yaşayan değil, çok gezen bilir, öyle değil mi?...

Nezihe ARAZ

Güzel Sözler

★ **En büyük ve sürekli gelir, tutumlu olmaktır.**

★ **En gerçek saadet başkalarını saadete kavuşturmaktır.**

★ **Dünyada en uzun ömürlü şey, hakikattir.**

★ **Sabırla çalışan daima başarır.**

★ **Lütfen ve teşekkür, iki çok kıymetli sözdür ki, parasızdır.**

★ **Her dakikanın kıymetini bilen uzun yaşar.**

★ **En rahat yastık temiz vicdandır.**

★ **İyi arkadaşları aramak lâzımdır, fenaları çoktur.**

Dünyanın En Güzel Fenerciği

Dünyada öyle bir fenercik vardır ki, yalnız aydınlatma ışınları yayar, sıcaklık ışınları hiç yaymaz!

Dünyanın bu en güzel fenerciğini, her halde siz de, yaz geceleri otların arasında görmüş, belki de çocukluğunuzda alnınıza bile yapıştırmışsınızdır.

Bu güzel fenercik **Ateşböceğidir.**

Bu küçücük böceğin, yalnız bizim lâmbalarımızdan değil, ama bizzat güneşten de daha iyi ışık verdiğini söylersem hiç şaşmayınız!

Güneşin ortalığa yaydığı ışınlar arasında, sıcaklık ışınları, aydınlatma ışınlarının tam beş mislidir. Halbuki, Ateşböceği yalnız aydınlatma ışınları yayar. Bunun ışınları soğuktur. Şayet Ateşböceğinin yayınladığı ışınlar soğuk değil de sıcak olsaydı, ateşböceği yanardı.

Ateşböceğinin güneşe göre bir başka üstünlüğü daha vardır: Ateşböceğinin ışığı, güneş ışığından çok daha iyi ve daha hoştur.

Güneş ışığı yahut elektrik lâmbasının ışığı bize beyaz görünür. Halbuki aslında güneş ışığı: kırmızı, turuncu, sarı, yeşil, mavi, mor ve menekşe rengi gibi çeşitli renklerin karışımından meydana gelmiştir. Bunu, gerek kendi tecrübemizle, gerek tabiatta rasladığımız bazı olaylardan kolayca anlayabiliriz.

Bir aynanın kenarından geçen ve duvara vuran güneş ışınlarının nasıl kendi renklerine ayrıldığını her halde görmüşsünüzdür.

Gökkuşağı güneşin kendi renklerine ayrılmasından başka birşey değildir.

★

Bu yazı, Doğan Kardeş Yayınları arasında çıkan «Işığın Hikâyesi» adlı kitaptan alınmıştır. Bu kitapta meşaleden elektriğe kadar ışığın hikâyesini okuyacaksınız.

Sabun Bitkileri

Dünyanın birçok taraflarında, sabun yerine geçen bitkiler vardır. Bunlardan biri, Amerika'da bulunan «Sabun Sebzesi» dir. Bunun çiçekleri salkım halinde beyaz veya pembe olur. Yaş elle ezilince, sabun gibi köpürür ve kiri alır. Yine Güney Amerika'da, «Sabun Dudu» denilen bir ağaç daha vardır. Bu ağacın dutları, ezilince, kiri tamamen temizler. Kaliforniya'da başka bir sabun bitkisi daha yetişir. Onun da kökü sabun vazifesi görür. Bu bitkinin çiçekleri, geceleri açar. Kökü, kalın bir kabukla kaplıdır. Bu kabuk soyulunca, sabun kalıbı gibi bir kök meydana çıkar.

Bizde de «Çöven» denilen bir bitki vardır ki, onu köylüler, sabun yerine kullanırlar.

BAYAN GICIRTI

SALINCAKLI koltuk, oturma odasının en sıcak köşesinde dururdu. Selçuk'un büyük dedesi belki yüz yıl önce onu kendi eliyle kayın ağacından yapmıştı. Büyükannesi hep bu koltuğa oturup Selçuğun küçük kardeşini sallar uyuturdu.

Selçuk, koltuğun gıcırdayarak ileri geri gidişini ve kardeşinin ağır ağır kapanan gözlerini gördükçe kendisi de ufak bir çocuk olmağı o kadar isterdi ki. . Bir gün anneannesi:

— Selçuk, koltuğun ayağına çık, arka tahtaya tutun. Hep birlikte sallanalım, dedi.

Böylece Selçuk ayağın üstüne çıktı, arkalığa tutundu, bir ileri bir geri sallanmağa başladılar. Selçuk bir ara:

— Anneanne, dinle bak, dedi, koltuk şarkı söylüyor. Garç, gırç, gurç...

— Evet çocuğum, tâ büyük dedem yaptığı zamandan beri bu koltukta Bayan Gıcırtı yaşar. O gün bu gün hiç yerinden çıkmamıştır.

— Oraya nasıl girmiş?

— Tahta parçalarının iyice sıkışmadığı bir yer bulmuş her halde. Zaten Gıcırtı Ailesi hep böyle ufak deliklerde yaşarlar.

— Ay, bir de Gıcırtı ailesi mi var?

— Tabiî ya, bütün gıcırtılar, cızırtılar Ses Ailesinin bir koludurlar. Hani sesleri de az çıkmaz değil...

Selçukla anneannesi böyle konuşurlarken Bayan Gıcırtı, «Garç, gırç, gurç» diye bir şarkı tutturmuştu. Selçuğun küçük kardeşi Oya'nın uzun kirpikleri kapanmış, derin bir uykuya dalmıştı.

Ondan sonra, her gün bebek, anneannesinin kucağında, Selçuk koltuğun arkasında ileri geri sallanırken Bayan Gıcırtı, ince sesiyle güzel şarkılarını söyledi.

Fakat bir gece, olacağı var ya, salıncaklı koltuk dışarda, balkonda kaldı. Hava o kadar rutubetliydi ki, tahtalar şişti, Bayan Gıcırtının yaşadığı yuva daraldıkça daraldı, sıkıştıkça sıkıştı, öyle ki, zavallı kendini can havliyle dışarıya attı.

Açık balkon kapısından içeriye girdi. Kendine yeni bir ev arandı. Hemen de buldu. Dosdoğru Selçuğun yeni ayakkabılarının tabanına yerleşti. Rutubetten epeyce üşümüştü. Derin bir uykuya daldı.

Ertesi gün Selçuk yeni ayakkabılarını giyip okula gitti. O günkü geçit töreninde en önde yürüyecekti. Sevine sevine sıranın başına geçti. Bayan Gıcırtı durur mu ya, marşın temposuna uyarak avazı çıktığı kadar:

«Garç, gırç, gurç» diye bir şarkı tutturdu.

Selçuk, Bayan Gıcırtının kendi ayakkabılarına nasıl yerleştiğine bir türlü akıl erdiremiyordu ama, hayatından memnundu. Halbuki öğretmeni çok sinirlenmişti. Yürüyüşten sonra Selçuğu bir kenara çekti:

— Babana söyle, ne yaparsa yapsın, ayakkabının gıcırtısına bir çare bulsun, dedi.

Selçuk, akşam üzülerek babasına okuldaki olayı anlattı. Babası:

— Ondan kolay ne var? diye cevap verdi.

Eline kocaman, sipsivri bir çivi aldı. Ayakkabının topuğundan içeri soktu. Ba-

NE DERSİNİZ BU ALIŞ - VERİŞE?

Acar artık çocuk değildi. Kısa pantolonla gezemezdi. Babası: «Oğlum Acar» dedi, «Git kendine hazır elbisecilerden bir pantalon al. Ama iyi pazarlık et. Aldanma sakın.»

Çocuk babasına hayretle baktı, «Nasıl yapayım? Pazarlık bilmem ki,» dedi. Ve ondan şu cevabı aldı:

— Yapacağın gayet kolay: Karşındaki satıcı ne isterse sen yarısını vereceksin: «On» derse «beş» diyeceksin. İşte o kadar. Bundan sonra alış verişini kendin yapacaksın. Şimdiden çarşı usullerini öğrenmen lâzım.

Biraz sonra Acar hazır elbise satılan bir dükkânda idi. Tam istediği gibi bir pantalon buldu, giydi, denedi, beğendi.

— Fiyatı?

Dükkâncı «40 lira» dedi.

Acar sordu:

— 20 liraya olmaz mı?

— Nasıl olur? İmkânı yok!

— Öyleyse kalsın!

Dükkâncı küçük müşteriyi bırakmak istemiyordu. Başladı dil dökmeğe:

— Durun canım, anlaşırız. Görüyorum ki ilk defa uzun pantalon giyeceksiniz. Gelin ortalama bir fiyat yapalım: 30 lira verin.

Acar başını salladı:

— On beş lira! dedi.

— Nasıl 15? Demin 20 demediniz mi?

— On beş lira!

Dükkâncı şaşalamıştı; gülümsedi:

— Dükkânıma ilk defa geliyorsunuz, olsun: 20 liraya bırakıyorum, alın, hayrını görün!

Acar gözlerini dükkâncıya dikti, kesin bir ifade ile:

— On lira, dedi.

— Canım, biraz önce 15 lira dediniz di, şimdi 10 liraya iniyorsunuz. Bu nasıl alışveriş böyle?

— On lira! Olmazsa kalsın!

Dükkâncı büsbütün şaşırdı: Pek yaman bir şeydi bu küçük. Ama, doğrusu, hali biraz hoşuna gitmemiş de değildi. Bırakmak istemiyordu.

— «Tek sizi dükkâna alıştırmak için zararına katlanıyorum,» dedi, «Uzatmıyalım; Verin 10 lirayı alın pantalonu. Güle güle giyin!»

— Peki, kabul ettim, getirin öteki eşini de.

Dükkâncı bir şey söyliyemedi, elini çenesine götürdü, hayretten ağzı açık kalmıştı.

yan Gıcırtı korkudan soluk soluğa canını dışarıya zor attı. Evde kendine bir yer aramağa koyuldu.

Bu sefer de mutfak kapısının menteşesine yerleşti. Ama Selçuğun annesi rahatsız olmuştu. Ertesi gün:

— Bu kapının gıcırtısı beni deli edecek, diyerek eline bir yağdan aldı, menteşeleri yağladı.

Her halde içinizde Gıcırtı Ailesinin yağdan hoşlanmadığını bilmeyen yoktur. Bayan Gıcırtı, yüzünü buruşturdu. Burnunu tıkadı. Oradan kaçtı. Yeni bir yer bulmak için bahçeye çıktı. Oturma odasına bakan ağacın dalına kondu. Açık pencereden evin içini görüyordu.

Bayan Gıcırtı yalnız salıncaklı koltukta rahat edebilmişti.

Ne Selçuğun ayakkabıları, ne de mutfak kapısının menteşeleri onu barındırmıştı. Anneanne kucağında torunu ileri geri sallanıyordu ama, bebeğin mavi gözleri apaçıktı. Anneanne kendi kendine:

— O da benim gibi Bayan Gıcırtıyı özlüyor, dedi. O gitti gideli koltuk eskisi gibi değil.

Bayan Gıcırtı, bu sözleri duyunca sevinçten ağzı kulaklarına vardı. Uçtuğu gibi pencereden içeri odaya girdi. Koltuk artık sıcak odada iyice ısınmış, rutubetini çekmişti. Bayan Gıcırtı büzülerek yuvasına girdi. O kadar mesuttu ki, her zamankinden yüksek sesle:

— Garç, gırç, gurç, diye şarkı söylemeğe başladı.

— Oh oh, Bayan Gıcırtı geri geldi.

Biraz sonra bebeğin gözleri kapanmış, derin bir uykuya dalmıştı.

Bayan Gıcırtı salıncaklı koltuğu çok sever ama, arada bir değişiklikten de hoşlanır. Bu sebepten onun neşeli sesini bazan kapı menteşesinde, bazan bir ağacın dalında, hattâ bazan da yeni giydiğiniz ayakkabılarda duyarsınız.

Sabun Baloncukları Fabrikası

MEŞHUR bir ata sözü vardır: «Demir tavında dövülür.» Bu, demir sıcakken dövülür mânasına gelir. Cam için de aynı şey söylenebilir. Cam, sıcak ve yumuşakken üflenir.

Dövmekle üflemek arasında ne gibi bir ilgi vardır?

Camların ve camdan yapılan şeylerin üflenerek meydana geldiğini bilseniz, bu soruyu sormazdınız!

Evet, cam ve camdan yapılan şeyler, tıpkı çocukların üfleyerek meydana getirdikleri sabun baloncukları gibi, üflenerek meydana gelir. Yalnız şu farkla ki, çocuklar sabun baloncuklarını bir saman çöpü ile üflerler, cam balonları ise, bir tarafı tahtadan kocaman demir borularla üflerler.

Ateşe dayanıklı toprak çömlekler içindeki erimiş cam biraz soğuduktan ve hamur haline geldikten sonra camcı ustası bir parça cam hamurdan alarak bunu demir borunun ucuna yerleştirir ve üflemeğe başlar. Bu üfleme sonunda bir cam balon meydana gelir. İşte bu cam balondan bardak, sürahi, şişe, tuzluk, kadeh, pencere camı gibi her biçimde camdan eşya yapılabilir.

Meselâ bir şişe yapmamız gerektiğini düşünelim: Demir borunun ucuna aldığımız cam hamurunu üfler ve balon haline getiririz. Bu balonu şişe biçimindeki kalıba sokar üflemeye devam ederiz. Bu üflememiz balon, şişenin biçimini alıncaya kadar devam eder. Balon, tamamiyle şişenin biçimini alınca, üflememize son veririz. Şişeyi demir borudan ayırmak çok kolaydır. Bunun için sıcak şişenin ağzına soğuk bir demir çubuk değdirmek kâfidir.

Şişe iyice soğuduğu zaman bunu kalıptan ayırmak çok kolaydır. Çünkü kalıp iki parçalı olarak yapılır. Parçalar birbirinden ayrılınca, şişe kendiliğinden ortaya çıkmış olur.

Bilmiyorum, tecrübeli bir camcı ustasının, basit bir demir boru ile, cama veremiyeceği bir biçim var mıdır? Bilmem siz, lâboratuvarlardaki cam aletleri ve boruları gördünüz mü? Bütün bu acayip biçimli borular ve aletler hep üflenerek yapılmıştır.

Cam balonlarına üflemek, zor ve sağlık bakımından zararlı bir iştir. Bunun içindir ki, birçok cam fabrikalarında, bilhassa büyük şeylerin yapılışında, insan ciğerlerinden ziyade otomatik tulumbalar kullanılmaktadır.

Cam üfleme makinesi, bundan ancak 25 - 30 yıl önce icat olunmuştur. İki işçinin idare ettiği bu makine, 80 camcının gördüğü işi görmekte ve günde 20.000 şişe yapmaktadır.

Ama, cam eşya yapmakla iş bitmez. Bu yapılan şeyleri soğutmasını da bilmek lâzımdır.

Cam bir çubuğu ateşte eriterek bu erimiş çubuktan küçücük bir parçayı suya atarsak, saydam, sert bir cisim meydana gelir. Bu cismin paramparça olması için küçücük bir parçasını koparmak kâfidir. Bu bize, çabuk soğutulmuş bir camın ne kadar çabuk kırılabileceğini gösteren güzel bir misaldir.

Bir camın daha dayanıklı olmasını sağlamak için, onu özel tertibatı olan bir fırında yavaş yavaş soğutmak lâzımdır.

Camdan yapılmış vazo, kadeh, bardak gibi bazı şeyleri, son şekillerini aldıktan sonra ayrıca yontup perdahlarlar. Bunun sonunda bunların yüzleri pürüzlü, mat bir hal alır. Bunu gidermek için bunları zımpara kâğıdı

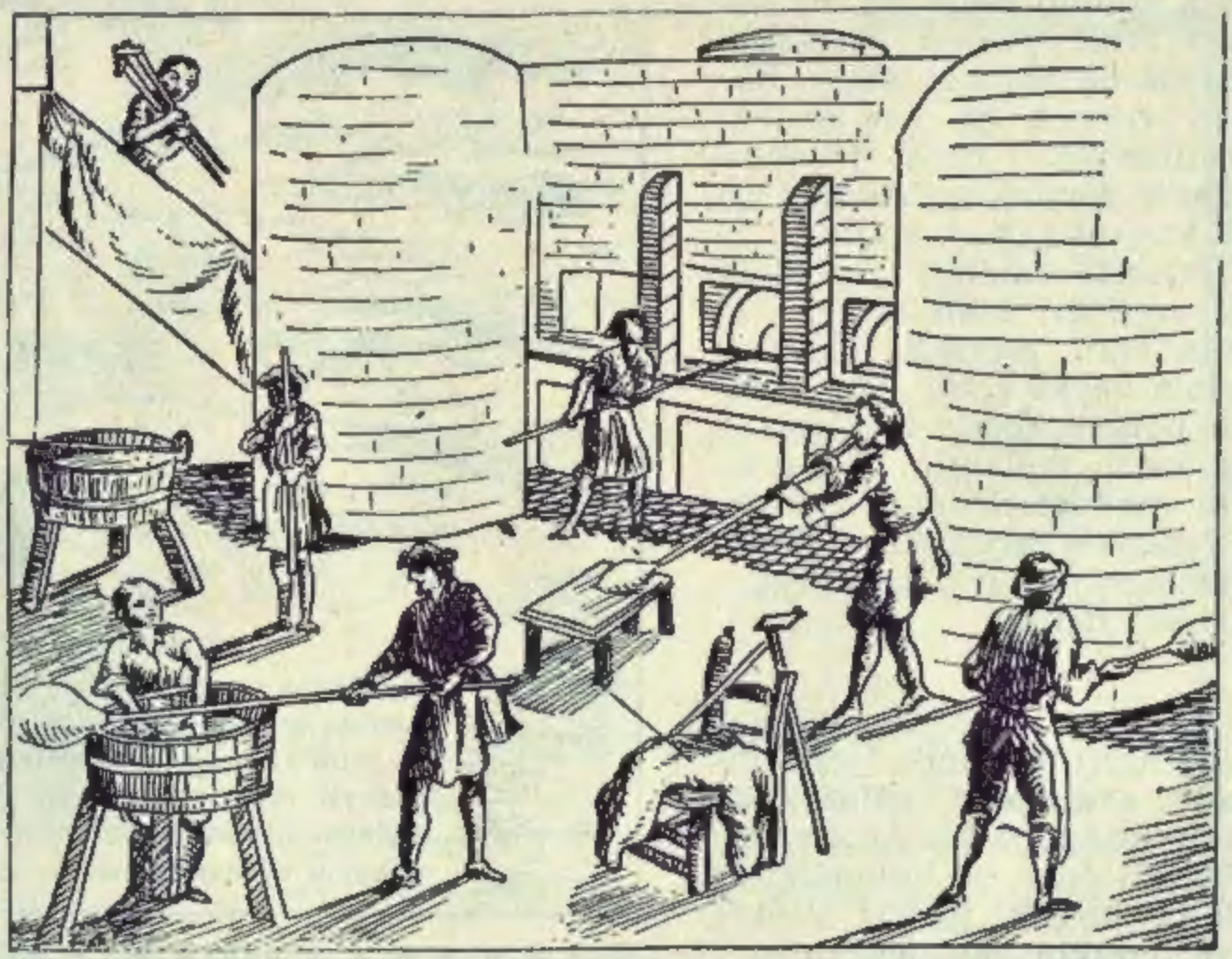

ile veya başka şeylerle cilâlayıp parlatırlar.

Şişe, kadeh ve bardak gibi camdan eşya yapmak için bazan daha basit bir yol tutulur: Cam hamurunu demir borunun ucuna koyup üfleyecek ve meydana gelen kadeh veya şişeyi yontup cilâlayacak yerde bunları, tıpkı dökme demirden yapılan şeyler gibi dökerler. Bazan da cam hamuruna presle istenilen şekli verirler. Dökme olarak yapılmış veya prese edilmiş cam eşya ile, yontularak yapılmış cam eşyayı birbirinden ayırdetmek çok kolaydır. Dökme veya prese edilmiş cam eşyanın köşeleri yuvarlak, yontularak yapılmış cam eşyanın köşeleri ise sivridir.

Büyük ayna camları da daima dökme olarak yapılır.

Cam eşya, yalnız yapılışlarına göre birbirinden ayırdedilmezler. Ayrıca bunların yapılışında kullanılan iptidai maddenin cinsi de, cam eşyanın kalitesi üzerinde rol oynar. Meselâ, âdi şişe camları, sarı kumdan, sodadan ve tebeşir taşından yapılır. Âdi kumda çok miktarda demir pası bulunduğu için, kumun rengi sarıdır. Bu sarı renk, yüksek hararetli fırınlarda sarıdan yeşile döner. Demek ki, camlardaki yeşilimtrak renk, camın içinde demir bulunduğunun en kuvvetli belirtisidir.

Pencere camları için daha beyazça bir kum seçilir. İyi cins cam yapmak için ise, temiz beyaz kum, soda yerine potas, tebeşir taşı yerine de kireç kullanılır. Bu iptidai maddelerle ağır, parlak, elması andıran bir takım camlar yapılır ki, bunlara **kristal** denilir.

★

Bu yazı, Doğan Kardeş Yayınları arasında yeni çıkan «**Eşyaların Hikâyesi**» adlı kitaptan alınmıştır. Bu değerli kitapta bilmediğiniz daha birçok şeyleri zevkle ve merakla okuyacaksınız.

★ ★

WALT DİSNEY

Tabiatta Neler oluyor

ACAYİP TOHUMLAR

Yabani yulafın tohumları (yukarıda solda) yürüyebilirler. Çift çift büyüyen bu tohumların kılçık gibi kuyrukları vardır. Herons bill (balıkçıl gagası) denilen bitkinin tohumlarının da saat zembereğine benzer kuyrukları vardır. Bu tohumlar kendiliklerinden vida gibi dönerek toprağa gömülürler.

SU BEBEKLERİ

Lûtr adı da verilen su samuru, yavrularını kucağında taşır. Dişi lûtr, sırtüstü yüzer ve uyurken, yavrusu da göğsünde uykuya dalar. Anne hayvan acıkıp da balık tutmak için suya dalacağı zaman ilkin yavrusunu deniz yosunlarından bir yığın üstüne yatırır.

DEPODAKİ YUMURTALAR

Petrel denilen deniz kuşları, soğuk hava depolarında kuluçka yatarlar. Bu dayanıklı kuşlar, başka canlılardan kilometrelerce uzakta Güney Kutbunun en soğuk yerlerinde yuvalarını kurarlar. Eskimoların buzdan kulubeleri gibi olan yuvaları, onları buzlu rüzgârlardan ve kar fırtınalarından korur.

★ ★

KARAGÖZ OYNUYORUZ

Karagözcük babasını imtihan ediyor..

Karagözcük — Baba, ekmek niçin bayatlar?

Karagöz — Dura dura bayatlar tabii. Baksana ben bile bayatladım.

Karagözcük — Ekmek niçin deliklidir?

Karagöz — Beni rahat bırak canım.

Karagözcük — Yoo olmaz, bırakmam. Seni imtihan edeceğim.

Karagöz — Vaz geç canım, ben bu yaştan sonra.

Karagözcük — Kızum söyle babacığım, kolalı çamaşır niçin serttir?

Karagöz — Kolalıdır da ondan.

Karagözcük — Su ateşi niçin söndürür?

Karagöz — Su ıslaktır da ondan.

Karagözcük — Su niçin yanmaz?

Süt niçin kesilir?

Demir niçin paslanır?

Niçin su içiyoruz?

Kürk mü insanı ısıtır, insan mı kürkü?

Soba yandığı zaman niçin gürülder?

Karagöz — Aaaaa, sus bakayım. Bıktım senin bu suallerinden.

Karagözcük — Babacığım her zaman sen beni imtihan edecek değilsin ya, bir defa da ben seni imtihan edeyim ne olur?

Karagöz — Ben okuldan çıkalı yıllar oldu. Sen bunları öğretmenine sor.

Karagözcük — Öğretmen bize üç kitap sağlık verdi. Bunların içinde bu suallerin ve daha bir çoklarının cevapları var işte.

Karagöz — Aman deme, ne kitapları onlar öyle.

Karagözcük — Birinin adı «Eşyaların Hikâyesi», birinin adı «Işığın Hikâyesi», birinin de «Saatin Hikâyesi». Biriktirdiğim pa-

— Sonu 49. sayfada —

DOĞAN'ı anıyoruz!

Doğan 7 yaşında...

Bundan tam yirmi yıl önce, 10 Nisan 1939 Pazartesi günü, İsviçre'de bir dağ kayması sonunda vücudu kelimenin tam mânasiyle «yok olan» DOĞAN kardeşi rahmetle anıyoruz.

Onun adını taşıyan Yayınevimiz, Matbaamız, Dergimiz, Kitaplarımız ve bütün yayınlarımız Türk çocukları ve gençleri için faydalı olmağa çalışırlar. Bu ideale yaklaştığımız ölçüde DOĞAN kardeşin ruhunu da sevindirdiğimize inanıyoruz. Bu bakımdan daima İyi'nin, Güzel'in, Doğru'nun hizmetinde çalışan (Doğan Kardeş) memleketimizde kaliteli yayın örnekleri hazırlamakla bahtiyardır.

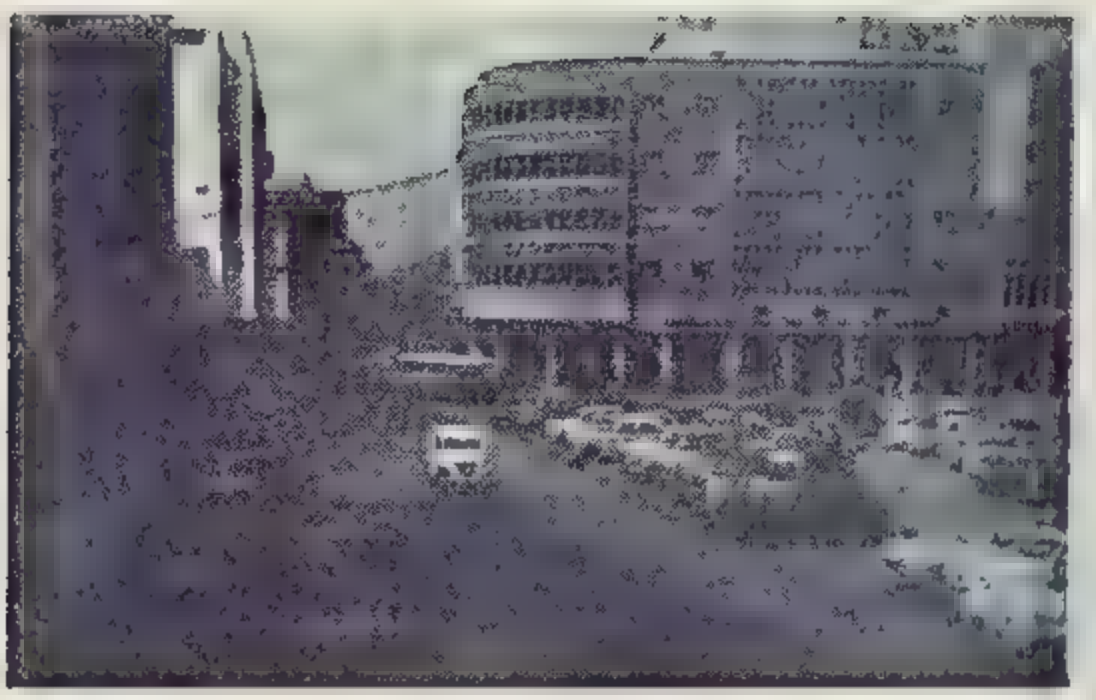

Irak'ın başşehri Bağdat'ta bir meydan.

Güney Komşumuz

Irak

IRAK, kuzeyde ve doğuda Türkiye ve İran; batıda ve güneyde Suriye (Birleşik Arap Cumhuriyeti), Ürdün, Suudî Arabistan ve Kuveyt Emirliği toprakları ve Basra Körfezi ile çevrelenmiş bir memlekettir. Genişliği 350.000 Km², yani Türkiyemizin yarısına yakındır. Irak topraklarının en büyük kısmı ovalardır, yalnız kuzeyde Türkiye ve İran sınırlarının etrafı dağlıktır. Ovaların bir kısmı da çöl halindedir. Güneyde Basra Körfezi kıyılarına kadar uzanan bu alabildiğine geniş ovalardan kuzeyden güneye iki büyük nehir geçer: Fırat ve Dicle. İkisi de Türkiye topraklarında doğan bu nehirlerden Dicle doğrudan doğruya, Fırat ise Suriye'den dolaşarak Irak ovalarına iner ve iki nehir Basra'nın kuzeyinde birleşip Şat adını alarak Basra Körfezine dökülür.

En eski medeniyetler

İşte bu iki nehir sayesindedir ki, Irak toprakları en eski medeniyet merkezlerinden biri olmuştur. Bu nehirler olmasaydı, bütün Irak baştan başa çorak bir çöl olup kalırdı. Eski Yunanlılar Irak topraklarına Mesopotamia adını vermişlerdi. «Nehirlerarası» mânasına gelen bu ad, çok uygundu, çünkü Irak'ın bütün varlığı bu iki nehrın ve kollarının suladığı ovalarda doğmuş, orada köklenip gelişerek Doğunun büyük medeniyetlerini vücuda getirmiştir. Sümer, Akad medeniyetleri, çivi yazısı, araba tekerleği, kemerli yapılar, günün 24 saate bölünmesi, Hammurabi Kanunları v.s. hep o topraklarda yaşamış insanların eserleridir. Bugün harabeleri kalmış olan Babil, Nineva şehirleri o eski çağlarda, şimdiki New York ve Londra gibi, kalabalık, bayındır medeniyet merkezleri idi. Sarayları, mâbetleri, bahçeleri, zenginlikleri ile dillere destan olmuşlardı. O çağlarda toprak sulama için nehirler arasında açılmış olan binlerce kanal, alabildiğine geniş ovalarda ağ gibi yayılmıştı. Her yer tarla idi, topraktan bol mahsul alınıyor, refah artıyordu.

İslâm medeniyetinin parlak devri

Abbasîler zamanında İslâm medeniyetinin en parlak devri, Irak'ta geçti. Arap, İranlı ve Türk unsurların ortaklaşa eseri olan o medeniyet devrinde Bağdat şehri, eski Babil gibi, büyük kalabalık ve bayındır bir kültür merkezi idi. Dünyada ilk üniversite orada kurulmuştu. Bütün dünya dillerinde bugün hâlâ okunan Binbir Gece Hikâyeleri o devirde yazılmıştır.

Irak, orta çağlarda Abbasîler idaresinde kaldı. Sonra hayli istilâlara uğradı, nihayet Osmanlı idresine geçti ve 1918 yılında Osmanlı İmpa-

Bağdat'ta bir cadde.

Irak Türklerinin bulunduğu Kerkük'ten bir köşe.

ratorluğunun dağılması üzerine yeni Irak devleti kuruldu.

Irak Devleti

Irak bir Cumhuriyettir. Nüfusu 7 milyon kadardır. Halkın en büyük kısmı Araptır, ayrıca azınlık olarak Kürtler ve Türkler ile İranlılar da vardır. Kürtler kuzey - doğuda İran'a yakın dağlık yerlerde bulunurlar, çoğu göçebedir. Türklerin yaşadığı kısmın en büyük merkezi Kerküktür. Devlet merkezi Dicle üzerinde Bağdat şehridir. Nüfusu yarım milyonu aşan Bağdat, son yıllarda çok gelişmiş, yeni büyük binaları, geniş caddeleri ile güzelleşmiştir. Üniversitesi, müzesi ve başka kültür müesseseleri vardır.

Musul ve Muslin

Kuzeyde Musul, eskiden çok büyük bir kültür, sanat ve ticaret merkezi idi. «Muslin» denilen ince kumaş, adını bu şehirden almıştı. Orta çağlarda bu çeşit kumaşlar yalnız orada dokunurdu. Bugün, eski önemini kaybetmiştir, Şat üzerinde bulunan Basra şehri, Irak'ın en büyük ticaret limanıdır. Denizden 50 kilometre içerde olduğu halde Şat nehrinin genişliği sayesinde tam bir deniz limanı durumundadır.

Irak ahalisinin mühim bir kısmı göçebe aşiretlerdir. Bunlar hayvan beslerler. En büyük zenginlikleri koyun ve develerdir. Güney taraflarının saf kan Arap atları pek makbuldür.

Irak'ın başlıca toprak mahsulleri tahıldır, fakat en önemli olanı hurmadır. Bağdat ile Basra arasındaki topraklar baştan başa hurmalıktır. Dünya hurma mahsulünün beşte dördünü Irak yetiştirir ve ihraç eder.

Petrol zenginliği

Fakat Irak'ın en büyük zenginlik kaynağı petroldür. Kuzeyde Kerkük ve etrafında işletilen kuyulardan başka güneyde Basra Körfezi etrafı da dünyanın en önemli yeraltı petrol yataklarıdır. Irak, bugün dünya petrol istihsalinde yedinci gelmektedir. Devletin en mühim gelirini petrolden alınan hisse teşkil eder.

Kerkük'te çıkarılan petrol, borularla Akdeniz sahilinde Homs limanına akıtılmaktadır.

Türkiye demiryolları hudutta Irak demiryolları ile birleşir. İstanbul - Haydarpaşa ile Bağdat ve Basra arasında muntazam trenler işler.

23 Nisan

Bizim Bayramımız

23 Nisan, hem çocuk bayramı, hem de Türk milletinin Millî Egemenlik Bayramıdır. Doğan Kardeş bu çifte bayram gününde bütün kardeşlerini candan kutlular.

Büyük kurtarıcımız Atatürk, bundan 39 yıl önce, 23 Nisan 1920 de Ankara'da ilk büyük Millet Meclisini kurmuştu.

Biz, Cumhuriyet çocukları hür ve bağımsız bir Türkiye'nin vatandaşları olarak dünyaya geldik. Bu mutlu günde de büyük Atatürk'ümüzü sevgi ve saygı ile anıyoruz.

Bayramınız sevinç, sağlık ve neşe içinde geçsin sevgili kardeşler!...

Mehmet Ali & Akşamsefası

ALİ:

— Çabuk olsana Suzan, diye seslendi. Gezintiye geç kalacağız.

Suzan:

— Geliyorum, diyerek merdivenleri üçer beşer atladı. Kardeşinin yanına geldi.

— Fotoğraf makinesini aldın mı?

— Tabiî aldım. Onsuz gezintinin ne tadı çıkar.

İkisi de çok heyecanlıydılar. O gün bütün sınıf arkadaşlarıyla kırda gezintiye çıkıyorlardı.

İki kardeş otobüste tam şoförün arkasına oturdular. Çocukları, gezintiye jimnastik öğretmenleri götürüyordu. Otobüs hareket edip kır yollarına saparken Ali:

— Öğretmenim, bizi nereye götürüyorsunuz, diye sordu.

— İşte o sır, hiçbirimiz nereye gideceğimizi bilmiyoruz. Tabiî şoförden başka. O da tam otobüse binerken öğrendi. Başöğretmenin fikri. Sürpriz yapmak istemiş size.

Ali:

— Deniz kıyısına gitsek ne güzel olur, dedi. Kumlukta oynarız.

Şoför, önündeki aynadan bilmiş bilmiş gülümsüyordu. Herkes bahse tutuşmuştu. Tam bir yeri söylerlerken otobüs yol değiştirip başka yola sapıyordu. Doğrusu gezinti çok eğlenceliydi.

En sonunda otobüs beyaz boyalı ufak bir binanın önünde durunca herkes çok şaşırdı. Şoför:

— İnin bakalım, yemeği burada yiyecekmişsiniz, yemekten sonra ne yapacağınız ikinci zarfta yazılı, dedi.

Ali otobüsten inerken:

— Burası güzel bir yer değil ki, diye söylendi.

— Sen de hiç etrafına bakınmazsın. Bak binanın yanında ne güzel bir gazino var.

Hakikaten bahçe çok güzeldi. Güneşliklerin altına, üzerleri örtülü masalar yerleştirilmişti. Öğretmen:

— Hem görünüşe bakılırsa, bizim geleceğimizden haberleri olmalı, dedi.

Masaların üzerinde ağızları tabaklarla örtülü limonata bardakları duruyordu.

Neşe içinde gülüşerek yemeklerini bitirdikten sonra öğretmen ikinci zarfı açtı.

— Çocuklar, şimdi az ötedeki tarihî bir harabeyi gezeceğiz, dedi. Bekçi haberli olduğu için kapalı kısımlar da bize açılacak. Yarın, gördüklerinizi okulda yazacaksınız. En iyi anlatan fevkalâde bir mükâfat kazanacak. İçinizden iki kişi İzmir'e vapurla gezinti yapacak.

Ali heyecanla:

— Oh, bu fevkalâde bir şey, diye haykırdı. Bakalım talih kuşu kimin başına konacak:

— Haydi, çocuklar, şimdi yola koyulalım. Gördüğünüz şeylere dikkatle bakın.

FAYDALI ÜÇ KİTAP

— 1 —

Eşyaların Hikâyesi
Fiatı 3 lira

— 2 —

Işığın Hikâyesi
Fiatı 2 lira

— 3 —

Saatin Hikâyesi
Fiatı 2,5 lira

Doğan Kardeş Yayınları arasında çıkan bu çok faydalı kitaplarda en zor ve sıkıcı konular herkesin anlıyabileceği bir dille hikâye şeklinde anlatılmaktadır. Bütün kardeşlerimize bu güzel kitapları tavsiye ederiz.

Hisarın aşağı kısımlarını gezdikten sonra dik merdivenleri tırmanırlarken Ali:

— Harabeleri gezmek ne kadar enteresanmış, dedi. Bu kadar eğleneceğimi bilmiyordum.

Tepeye vardıkları zaman aşağıdaki manzara o kadar güzeldi ki, çocuklar neşe içinde konuşarak birbirlerine aşağıdaki yerleri gösteriyorlardı. Ali eliyle işaret ederek:

— Bakın, dedi, yemek yediğimiz kulübe buradan ne kadar ufak görünüyor.

— Haydi, buradan bir resmini çeksene, albüm için ne güzel bir hâtıra olur.

Ali fotoğraf makinesini eline alıp duvardan eğildi. Bekçi:

— Aman küçük, dikkatli ol, çok eğilirsen aşağıyı boylarsın, dedi.

Ali hızla doğrulurken duvarın üstüne koyduğu fotoğraf makinesinin deri kabına çarptı, tâ aşağıya düşürdü.

— Ah dikkatsiz Ali, şimdi aşağıya kadar inip kabı alacaksın.

Ali, elinde makinesi, söylenerek merdivenleri indi. Arkadaşları yukarıdan onu seyrediyorlardı. Ama Ali aşağıya vardığı zaman kabı arayacağı yerde acayip bir şekilde hareket etmeğe başladı. Hızla aksi tarafa koşarak fotoğraf makinesiyle bir şeyin resmini çekti. Sonra koşarak merdivenlere tırmandı. Öğretmen de onu görmüştü.

— Çocuklar, Ali'ye ne oluyor, diye sordu.

— Kimbilir, bir tuhaflığı var.

Birkaç dakika sonra Ali soluk soluğa merdivenlerin tepesine varmıştı.

— Bekçi efendi, bize kıymetli madalyaları gösterdiğin odanın kapısını kilitledin mi? diye sordu.

Bekçinin eli cebine gitti:

— Hay aksilik, anahtarı üstünde bıraktım galiba, neden sordun?

— Zannedersem içeriye bir hırsız girdi. Merdivenleri inerken ayak sesleri duydum. Büyük kapıdan bir adam, koltuğunda bir paketle koşarak çıktı.

— Çabuk olun, hırsızı yakalamalıyız. Madalyalar çok kıymetlidir.

Kalenin altındaki odaya vardıkları zaman madalyaların konduğu dolabın kırılmış olduğunu gördüler. Bekçi:

— Hemen polise haber vereceğim. Bu iş tamamlanmadan buradan gidemezsiniz, dedi. Şahide ihtiyacım var.

Bütün çocuklar odada toplanarak polisleri beklediler. Onlar gelince ilk önce Ali'nin ifadesini aldılar. Polis:

— Adamı gördün mü? Görsen tanır mısın, diye sordu.

— Arkadan gördüm ama, sizlere söylemeyi unuttum. Ben onun resmini çektim.

— Nee, eğer söylediğin doğruysa çok akıllı bir çocuksun. Makinen nerede?

— Burada.

— Haydi küçük, sen bizimle gel. Sizler gidebilirsiniz!.

Ali, Müdüriyetin bekleme odasında otururken polis memuru elinde filimle içeriye girdi:

— Aferin küçük, epey maharetin varmış. Hırsızı tanıdık. Hemen yakalıyacağız, dedi. Babana da haber verdik. Şimdi seni almağa gelecek.

Ertesi gün okulda, Başöğretmen çocukların yazılarını düzeltirken gülümsüyordu. Yarışmayı iki kardeş kazanmıştı. Neticeler sınıfta bildirildikten sonra Ali kardeşine:

— Desene, sınıfın en talihlileri bizmişiz, dedi.

Yine Bahar Geldi!

ANNEM, dedemin başına kalın yün şapkasını geçirirken:

— Babacığım, artık üşümezsiniz, dedi.

Dedem söylenileni işitmemişti. Sesi duyabilmek için kulağını tuttu:

— Efendim. Ne dediniz?

— Eldivenlerinizi de getireceğim.

— Getirme, giymem.

Fakat annem onun sözüne aldırış etmiyerek içeriye gitti. Dedem bana doğru döndü. Dikkatle kendisine baktığımı hissetmişti.

— Annen de insanı fırın gibi ısıtmak istiyor, diyerek güldü.

Sesi tıpkı çam ağaçlarının tepesinde uğuldayan Mart rüzgârına benziyordu. Gülmeye başladım. Dedem kendi söylediğine gülüyorum sandı ama, benim tuhafıma giden onun giyinişiydi.

Kalın yün paltosu bir un çuvalı kadar geniş beline sımsıkı oturmuş, zayıf dizlerinin üstünde sallanıyordu. İncecik ayaklarını bol paçalı pantolonu örtüyordu. Kocaman papuçlarının üstüne kalın yün çorapları düşmüştü. İçine yün bir fanilâ, onun üstüne yün kazak, sonra da battaniye kadar kalın paltosunu giymişti. Boynunda kocaman yün atkısı sarılıydı.

Annemin dedemi giydirişine bakılırsa sanki dışarda kar yağıyordu. Halbuki bahar gelmiş, güneş parıl parıl parlıyordu. Yeşil tepelerde erik ve elma ağaçları bembeyaz çiçek açmıştı. Bir dedeme, bir de dışarda güneş ışığında ışıl ışıl parlayan çayırlığa baktım. Büsbütün gülmeğe başladım. Dedem de neşelenmiş benimle beraber gülüyordu.

Annem elinde eldivenle merdivenden inerken dedem:

— Eski dostumu tekrar göreceğim, dedi.

— Dedeciğim, o da kim, diye merakla sordum.

Fakat dedem söylediğimi işitmemiş, dudaklarımın hareketine bakıyordu. Anlamadığı bir sözü ikinci defa sormaktan hiç hoşlanmazdı.

Annem, eldivenlerini giydirirken tıpkı küçük bir çocuk gibi durdu. Eğer parmakları iyice yerleştirilmezse kızar, söylenirdi.

— Gidip arkadaşımı göreceğim. Muhakkak eski yerindedir.

Annem kapıyı açtı. Dedem elindeki bastonuna dayanarak yavaş yavaş bütün kış kapalı kaldığı evden temiz

bahar havasına çıktı. Ben de beraber gitmek istiyordum, ama annem izin vermedi. O, ağaçlığa doğru ilerlerken, annem:

— Deden vaktiyle çok kuvvetli bir adamdı, dedi. Hiç kimse onun kadar çok odun kesemezdi. Baltasını şöyle bir indirdi mi, en sert kütükler bile ikiye ayrılırdı.

Dedem, bahçemizdeki büyük çam ağacının altında durdu. Bastonunu ağacın gövdesine dayayıp eldivenlerini çıkarttı. Cebine koydu. Sonra rüzgârla eğilen bir fidan gibi öne doğru uzandı. Yere düşmüş bir çam kozalağını aldı. Birer birer, sanki içinde bir şey bulacakmış gibi çentiklerini kopardı.

— Anneciğim, dedem kaç yıldan beri bizimle oturuyor?

— On iki yıl oluyor. Sen doğmazdan çok önce çiftliği bıraktı. O zaman seksen yaşındaydı. Şimdi tam doksan üç yaşında.

Dedem, bahçenin öbür tarafındaki tavuk kümesine doğru ilerlerken etrafındaki her şeyi dikkatle gözden geçiriyordu. Bir defasında başının üstünde zikzaklar yaparak uçan benek benek bir kelebeğe bastonunu salladı. Kümesin önünde eşelenen tavuklara baktı.

Bahçe yolunda tıpış tıpış yürürken çiçek açmış kızılcık ağacının altında durdu. Başının üstünde sallanan daldan bir çiçek kopardı.

— Dedemi seyretmek ne kadar hoş!...

— Zavallı babacığım, pek çok bahar gördü. Bir daha göremiyeceği kadar çok.

Dedem bir daire çizerek ön bahçeyi dolaşırken hiçbir şeyi gözünden kaçırmadı. Erik ağacının çiçeğine konmuş bir kelebekle oynadı. Güneş ışığını, çiçeklenmiş ağaçların arasından esen bahar rüzgârını, kelebekleri, çam kozalaklarını, etrafındaki her şeyi seviyordu. Fakat her geçen yılla beraber gezintisi biraz daha kısalıyordu. Bu yıl, geçen yıl yaptığı gibi bahçenin kapısını açıp karşımızda uzanan yeşil çayırlara doğru gidemedi. Eskiden gözden kaybolur, bütün çiftliği baştan başa dolaşırdı. Döndüğünde beni dizinin üstüne oturtup gördüklerini bir bir anlatırdı.

Kapıya yaklaşınca eve girmedi. Dolanarak arka bahçeye gitti. Ben de onu seyretmek için arka odaya koştum. Dedem arka bahçedeki limonluğa doğru yürüdü. Biraz ötede, dallarının arasından gökyüzünü göremediğiniz büyük kestane ağacı vardı.

Ağacın altına gelince, bastonuna dayanarak eğildi. Yere dikkatle bakmağa başladı. Merak etmiştim. Acaba aradığı neydi?

— İşte yine ben geldim eski dostum.

Dedem bu sözü, bahçedeki ihtiyar kaplumbağaya söylüyordu.

— Güneş ışığına kavuştuğuna seviniyor musun?

Kaplumbağa, zayıf yüzünü dedeme doğru kaldırdı. Belki de onun söylediklerini anlıyordu.

— Seni tekrar gördüğüme çok memnun oldum.

Bir eliyle de kaplumbağanın başını okşuyordu. Halbuki ben kaç defa çalıştımsa kendisini okşatmamış, kızgın kızgın bakarak hemen kabuğuna çekilmişti.

— Anneciğim, kaplumbağa neden dedemden kaçmıyor?

— Deden, her bahar bu kaplumbağaya bakar. On beş yıldır limonluğun altındaki yuvasında yaşıyor. Bulduğumuz zaman kabuğunda 1847 yazılıydı. Bizim hesabımıza göre 112 yaşında. Kimbilir 1847 yi yazdıkları zaman kaç yaşındaydı?

Düşünmeğe başladım. Acaba kaplumbağanın kabuğuna bu tarihi kim yazmıştı. Bizim evimizin olduğu yerde mi yaşıyordu? O zaman da bahçede şimdiki erik, kestane ağaçları var mıydı? Bir kaplumbağa bu kadar uzun yaşayabilir miydi? Dedem gibi o adam da her bahar bahçede geziniyor muydu?

Dedem Kaplumbağa ile konuşmağa devam ediyordu:

— Dostum, bu kış epey soğuk gördük. Sen nasılsın? İşler iyi gidiyor mu? Domatesler kızarıncaya kadar bekle. O zaman beraber bahçede geziniriz. Şimdilik hoşça kal, hava serinledi, içeri gireyim.

Kaplumbağa buruşuk boynunu çevirerek başını rüzgâra doğru uzattı. Batan güneş feri kaçmış gözlerini parlatıyordu.

— Allahaısmarladık dostum.

Dedem, ağaca dayalı bastonunu aldı. Ağır adımlarla evin yolunu tuttu.

Ayhan BİRAND

Küçük Eskimo

SİZE bugün, küçük Eskimo İkva'dan söz açacağım.

İkva, on yaşında ama, bizim beş altı yaşındaki çocuklar gibi ufacık bir Eskimodur. Zaten bütün Eskimolar, öyle pek iri olmazlar. Hemen hepsi sarı derili, siyah saçlı küçücük adamlardır.

İkva'nın memleketi pek soğuktur. Zavallı çocuk, bizdeki gibi güneşli, sıcak, yeşillik ve çiçeklerle dolu bir yazı rüyasında bile görmemiştir. Orada, havanın soğukluğundan ağaçlar, bitkiler zorlukla ve ağır ağır yetişir. Yazın gelişi, sadece günlerin uzamasından ve gecelerin de yok denecek kadar kısalmasından anlaşılır. Şurada burada eriyen karın altından, kuru yosunlar ve taşlar görünmeğe başlar, tek tük cılız otlar fırlar.

İkva, hiçbir zaman yıkanmaz, yüzünü yağlar. «Ne de pis çocukmuş!» demeyin. Orada âdet budur. Eskimolar, derilerini çatlamaktan böylelikle korurlar. İkva'nın giyimi de onu soğuktan koruyacak gibidir. Üstünde, geyik derisinden iki kat elbise vardır. İçteki elbiseyi, derinin tüyleri tenine değecek şekilde giyer. İkinci elbisenin tüyleri ise, dışarda kalır.

İkva'nın babası, ayı, deniz aygırı ve fok balığı avcılığı ile geçinir. İkva'lar, bu hayvanların etleriyle beslenir, derilerinden de giyeceklerini yaparlar.

Elbiselerin dikimi işi, İkva'nın annesinin ödevidir. Dıştaki elbiseye bir de başlık dikilir. İkva, üşüyünce, onu hemen başına takar. Annesinin elbisesine iki kukulete dikilidir. Birini başına takar; öbürüne, evde dolaşırken ve sokağa çıkınca, İkva'nın küçük kardeşini koyar. Çocuk bu kürklü torba içinde artık ne kundak, ne de yün yorgan ister. Torbanın içi yumuşak, kuş tüyü ile doldurulmuştur. İkva'nın çorapları da böyle kuş tüylerinden yapılmıştır. Tüyleri içeri olarak giyildiği için, a-

yağı pek sıcak tutar. Ayakkabı da fok derisindendir.

Eskimoların kısa süren yazı bitmek üzereyken, babası İkva'yı yanına çağırdı:

— Artık büyüdün oğlum, dedi. Bana yardım edeceksin. Kışlık evimizi birlikte yapacağız.

İkva sevincinden uçuyordu. Yapıya başlayıncaya kadar babasını rahat bırakmadı. Nihayet bir gün, işe başladılar.

Önceden, evlerinin kapliyacağı büyüklükte bir daire kazdılar. Bizde tuğla ve taştan kurulan ev duvarlarını, onlar donmuş kar külçelerinden yaptılar. Yalnız, İkva'ların evinin duvarları, bizimkiler gibi, dimdik değildi. Ev, tam bir yarım yumurtayı andırıyordu.

Babaları, kat kat kar külçelerini yığarken, İkva ile kardeşi, aralarındaki boşlukları, su dökerek donduruyorlardı. Bu bittikten sonra, kemikten yapılmış kürekler-le üstüne kar serpmeğe başladılar.

Tabiî, İkva ile kardeşi, yalnız eve değil, arada bir, birbirlerine de birer kürek kar savurmağı unutmuyorlardı.

Evlerinin bir tek odası var. Pencere yerine, giriş yerinin üstünde bir delik açtılar, üzerine, ince, cam gibi bir deri gerdiler. Sonra baba oğul eve girip odayı döşemeğe hazırlandılar. Evin giriş kapısı o kadar alçaktı ki, emekliyerek içeriye girdiler. Soğuk tavana başlarını çarpmamak için kukuletelerini giydiler. Çünkü tavanı pek basıktı. İkva'nın babası, nerdeyse başıyla değecekti. Duvarlar boyunca kardan bir sedir yapıp üzerine hayvan postları örttüler. İşte bu sedir İkva'nın bütün ailesinin yatacağı yerdi.

Odanın ortasına, yanar yağla dolu kaplar koydular. Kabın içinde yosundan bir fitil yanıyordu. Bu, İkva'ların hem lâmbası, hem de sobasıydı. İkva ile babası kışlık evlerini böyle yapmışlardı işte... Yazın, bütün öbür eskimolar gibi, onlar da hayvan derilerinden yapılmış çadırlara çıkarlardı.

İkva ile ailesi ne at, ne de inek görmüşlerdir. Evlerinde, balık ve etle besledikleri birkaç köpek bulunur. Bir yere giderken, hafif bir kızağa bir, ikisini koşarlar. Bunlar, kızağı, karlı yoldan veya yosunlardan, kanadlanmış gibi uçururlar.

İkva'nın babası, denizde avlanmağa çıkarken, kemikle fok derisinden yapılmış bir kayığa biner. Bu çok hafif, tek kürekli kayığı İkva pek güzel kullanıyor.

İkva, ne kokulu, renkli çiçekleri, ne de güzel tatlı meyvaları, ağaçları ömründe görmüştür. Ama İkva ile küçük Efa gene de yazı sabırsızlıkla bekler. Hem de, bana öyle geliyor ki, çadırının önünde çıkan sarı yeşil yosunlara, solgun, incecik ot saplarıyla rengi belli olmayan çiçeklere; sizin leylâk ve güllerin çıkmasına sevindiğinizden daha çok sevinç duyar.

Hikâyeci Teyze

PENCEREM

Perdeleri bukle bukle pencerem !
Gün ışığı senden girer odama,
Her sabah açınca bir kanadını
Senden gelir bahar kokulu hava.

Leylâk «Günaydın !» der, salkım baş eğer,
Kuş cıvıltıları dolar içeri,
Duyulur horozun kukurikusu,
Karagöz kuzunun meleyişleri.

Alnımı camına koyup bakınca
Doyamam gördüğüm güzelliklere :
Sağ yanda papatya tarlası vardır,
Sol yanda şırıldar söğütlü dere.

Önümde yuvamın çiçek bahçesi,
Karşıda yurdumdan yeşil tepeler,
Gözlerim dumanlı ufka uzanıyor,
Denizden parçalar görürüm yer yer.

Darılmaz duvarlar, kapı, döşeme,
Hepsinden daha çok seni seversem,
Seni temiz tutmak ilk ödevimdir
Odamın kulağı, gözü pencerem !

Celâl ALNIGENİŞ

Teşekkür

Mehmet Ali & Akşamsefası

CADDEDE gelip giden yüzlerce kişinin arasında Bay Ahmet'ten başkasının onu görmeyişi doğrusu tuhaftı. Kaldırımda ufacık kanadlarını sermiş yatarken kimsenin elini bile sürmek istemediği bir paçavraya benziyordu. Adamcağız onu görür görmez:

— Zavallı kuşcağız, dedi. Ne oldu sana böyle?

Sevimli sığırcık kuşu sanki bu kalabalık yeri uyumak için kendi isteğiyle seçmiş gibi sessiz sedasız yatıyordu. Halbuki çok uzaklarda onun da bir yuvası, ailesi, arkadaşları vardı. Bay Ahmet:

— Zavallı yaralanmış olmalı, dedi.

Eğildi, kuşu avucunun içine aldı. Gözleri kapalıydı ama, tüylerinin arasından kalbinin küt küt atışı hissediliyordu. Bay Ahmet, hafif hafif elini sırtında gezdirdi. Kanadlarında bir kırık var mı diye yokladı. Görünürde yarası filân yoktu. Kadife gibi tüyleri simsiyah parlıyordu.

— Herhalde telefon teline, yahut telgraf direğine konup düşmüş olmalı, en iyisi eve götüreyim.

Bay Ahmet, eve vardığı zaman kızı küçük Sevil, tahta atını bahçenin arkasındaki ufak kulübesine yerleştirmekle meşguldü. Annesi mutfakta akşam yemeğini hazırlıyordu. Bay Ahmet hiç kimseye haber vermeden bir tabağa su doldurdu. Verandaya çıkıp sığırcığı tabağın içine oturttu. Tabak derin olmadığı için kuşun suda boğulma tehlikesi yoktu. Küçük kuş, başı tabağın kıyısına dayalı, hareketsiz yatıyordu. Bir ara gözleri aralandı. Zavallı hayvan çok bitkın bir haldeydi. Onu kendi haline bırakmanın en doğru bir hareket olacağını düşünerek içeriye girdi.

Sevil atını yerine yerleştirmişti. Merdivenleri çıkıp eve girdi, babasının hatırını sordu. Biraz sonra annesi sofranın hazır olduğunu haber verdi. Ellerini yıkayıp yemeğe oturdular. Bay Ahmet kuştan hiç bahsetmiyordu. Ama yemekten sonra bir tabağa ekmek ufaladı. Merakla ona bakan Sevil'le annesine:

— Sizlere bir sürprizim var, dedi.

Sevil merakla:

— Benim için mi? diye sordu.

— İkiniz için de.

O önde, öbürler arkada verandaya çıktılar.

— İşte bakın.

Önce anne kız nereye bakacaklarını bilemediler. Sonra yerdeki tabağın içinde kirli tüyleri sırsıklam sığırcık kuşunu gördüler. Su onu biraz canlandırıp, ayağa kaldırmıştı. Banyo yaparken rahatsız edilmeye kızmış gibi kıpkırmızı gözleriyle öfkeli onlara bakıyordu. Sevil:

— Ne çirkin bir kuş, dedi. Ama yine de benim olsun isterim.

Sevil'in annesi, kocasına dönerek sordu:

— Ahmet, bunu nereden

buldun?

— Kaldırımda yatıyordu. Alıp buraya getirmeseydim, muhakkak birisi üzerine basıp çiğnerdi. Artık kendine gelmiş, yemek yer.

Bay Ahmet, ekmek kırıntısı dolu tabağı kuşun önüne koydu ama Sığırcık başını bile çevirip bakmadı.

— Neden yemiyor?

— Belki tek başına kalmak istiyor. Haydi biz içeri girelim.

— Yalnız kalınca uçup gitmez mi?

—. Yarına kadar uçamaz sanırım. Kuşçağız uçarsa, doğruca arkadaşlarının yanına gider. Onu görünce kimbilir ne sevinirler.

Hep birlikte içeri girdiler. Sevil yatmağa hazırlandı. Elini yüzünü yıkadı, dişlerini fırçaladı.

Ertesi sabah uyanır uyanmaz terliklerini giydiği gibi aşağıya koştu. Sığırcık tüyleri pırıl pırıl, kurumla aşağı yukarı geziniyordu. Sevil'i görünce verandadan bahçeye atladı, hop hop seke seke çayırların üzerinde yürüdü. Sevil ellerini çırparak:

— Kuş iyileşmiş, diye içeriye seslendi.

Babası da dışarıya çıkmıştı. Kuş otların arasında kanadlarını açmış seke seke yürüyor, arada bir yeri gagalıyordu. Babası:

— Ekmek kırıntılarını yere serpsen daha iyi yer, dedi.

Sevil tabağı eline aldı. Kırıntıları çayırların arasına serpti. Tak, tak, tak... Sığırcık büyük bir iştahla yemeğe başladı. O sırada annesi Sevil'i kahvaltıya çağırdı.

Tekrar bahçeye çıktığı zaman güneş iyice yükselmiş, bahçeyi ısıtıyordu. Sevil atına bindi. Gezinmeğe başladı.

Sığırcık arada bir başını kaldırıp ona bakıyor, sonra aldırış etmeden yemesine devam ediyordu. Sevil öğleye kadar bahçede kendi kendine oynadı.

Öğle yemeğinden sonra verandaya çıktığı zaman kuşu etrafta göremedi. Üzüntüyle:

— Gitmiş, diye bağırdı.

Annesi de dışarı çıkmıştı. Etrafa bakarken başını kaldırdı.

— Bak, dedi.

Eliyle çamaşır ipini işaret ediyordu. Sığırcık karnını doyurmuş güneşte ipin üzerinde ısınıyordu. Sevil onu ne kadar, «Buraya gel» diye çağırdıysa da kuş oralı olmadı. Annesi:

— Biz içeriye girersek, belki yere iner, dedi.

İçeri girdiler, Sevil pencereye koştu. Sığırcık yerinden kıpırdamıyordu. Bir zaman sonra Sevil bakmaktan usanarak oyuncaklarıyla oynamağa başladı.

Bay Ahmet o akşam eve döner dönmez hemen kuşun hatırını sordu. Sevil eliyle çamaşır ipini işaret etti. Babası kuşun haline kahkahalarla gülüyordu. Sığırcık da onu görmüştü. Birdenbire ipten havalandı, uçarak tam Bay Ahmet'in ayaklarının dibine kondu. Başını kaldırdı, yüzüne baktı. Sonra kanadlarını 1, 2, 3 defa çırptı, havalandı, hızla yükselerek uzaklaştı. Gittikçe ufaldı ve gözden kayboldu. Bay Ahmet şaşırmıştı:

— Olacak şey değil, dedi. Sanki vedalaşmak için beni beklemiş. Gördünüz mü, yüzüme nasıl baktı. Yaptığım iyiliğe teşekkür ediyormuş gibi...

Sevil:

— Acaba geri gelir mi? dedi.

— Bilmem, belki gelir, belki gelmez. Aklıma bir fikir geldi. Çayırın ortasına kuşların banyo yapmaları için su koyalım.

— Ah ne güzel olur babacığım!...

Bay Ahmet ertesi gün bir kuşçudan bir kuş banyosu aldı, eliyle çayırın ortasına yerleştirdi.

Mehmet Ali & Akgomsefası

Her mevsim kuşlar kanadlarını çırparak orada banyo yaparlar. Bunların pek çoğu serçelerdir. Arada bir sığırcık kuşunun da geldiği olur. Ama, Sevil'in babasının kurtardığı mı, yoksa başkası mı, kimse bilmez. Çünkü bütün sığırcıklar birbirlerine benzerler.

Tel, Kâğıt ve Alçıdan Heykelcikler

Kemal, havaların ısınması üzerine sökülen sobalardan ne kadar tel çıkmışsa hepsini der top edip okula getirmişti. Bunlardan birçok işler yapılabileceğini biliyordu. Öğretmen sınıfa girince parmak kaldırıp:

— Efendim, dedi, bugünkü dersimizde tellerle bir şeyler yapsak!

Öğretmen:

— Evet, çocuklar, zaten bu ayki programımızda tel işleri yer alıyor, deyince elindekiler bir anda arkadaşları tarafından kapışıldı.

Öğretmen:

— Çocuklar, dedi, yapacağımız çalışma her şeyden önce dikkat ve titizlik ister. Eğer söylenenleri doğru olarak tatbik ederseniz, bir iş yapmanın hazzı içinde güzel bir sanat eseri de kazanmış olursunuz.

1 — Telinizi şekil (1) deki figüre bakarak kıvırın. Şekilde görüldüğü gibi siz de boyun ve bacakları uzun alın. Bacakları duzgün kesilmiş bir tahtaya sokun. Şimdi iskelet hazırlanmış oldu.

2 — Gazete kâğıdından büyükçe bir parçayı tomar yaparak gövde kısmına yerleştirin ve üzerini iple sarın. Baş parmak tırnağınızın iki misli büyüklüğünde koparacağınız kâğıt parçalarını kolalıyarak gövde üzerine yapıştırın. Gövde şeklini alıncaya kadar bu işe devam edin. 1 santimetre eninde 3 santimetre boyunda kâğıt şeritler keserek kolalayın ve bunları da boyun ve bacaklara sararak yapıştırın. Tabii ki, boyun ve bacakların dip kısımları daha kalın olacağından buralara tekrar tekrar kâğıt şerit yapıştırın. Görüyorsunuz tel iskelet

(1)

(2)

(3)

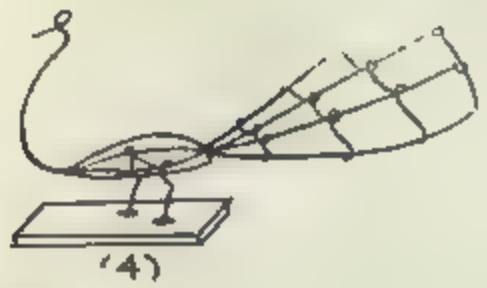
(4)

(5)

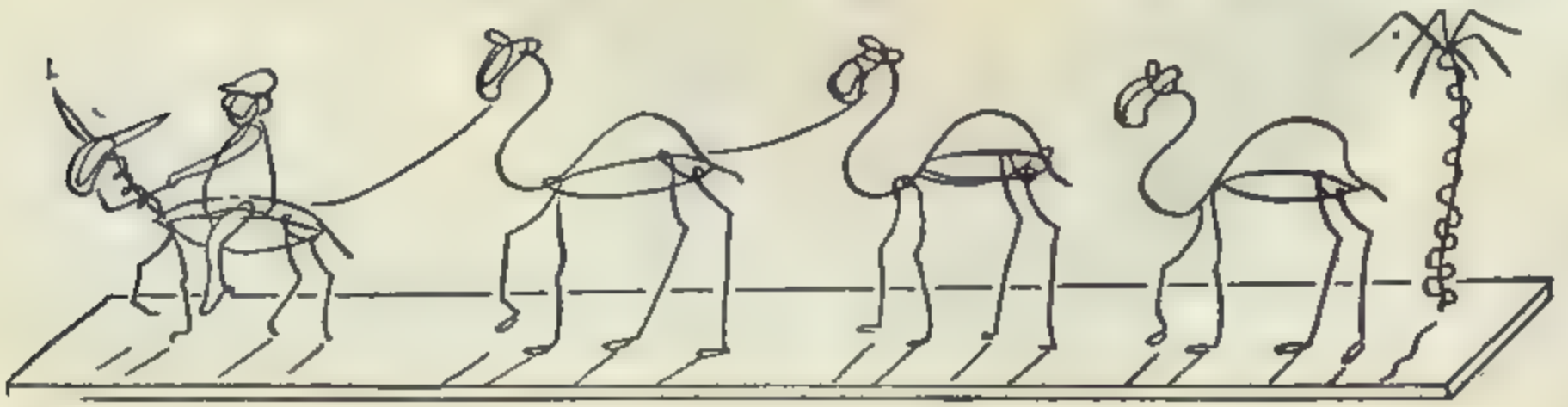
(6)

canlandı âdeta. Şekil (2). Ama iş bu kadarla bitmiyor.

3 — Bir kaba soğuk su koyarak üzerine yavaş yavaş alçı dökün. Alçı suyun üzerinde bir adacık yapıncaya kadar bu işe devam edin. Alçıyı suda iyice karıştırarak boza kıvamına getirin. Artık elinizi çabuk tutmanın tam zamanı. Yoksa alçı donabilir. Evet, alçıyı kâğıtların üzerine sıvayın ve retuşlayın. Alçı az sonra donacaktır. İşte size kar gibi beyaz bir kuğu heykelciği: Şekil (3). Nasıl, beğendiniz mi? Daha neler yapılmaz ki! Leylek, kuyruğunu açmış tavus (Şekil 4), kabarmış, hindi, zürafa (Şekil 5), geyik deve... Hele (Şekil 6) daki gibi develerden birkaç tanesini arka arkaya getirip önüne bir de eşek yerleştirirseniz, işte size bir kervan! Eşeğin üstüne bir de köylü dayı oturttunuz mu değmeyin keyfine.

İbrahim ERSARAÇ

★

SIRALAYABİLİR MİSİNİZ?

Aşağıdaki kelime guruplarını en büyüğünden küçüğüne, en çoğundan azına göre sıralayın.

1 — Vali, Yurtdaş, Kaymakam, Cumhurreisi

2 — Asır, gün, yıl, ay

3 — Metre, milimetre, kilometre, santimetre

4 — Cümle, kelime, harf, hece

MUŞAMBADAN KÖPEK

Düz renk eski bir muşambadan büyük şekildeki gibi iki köpek kesin. 1 santim eninde, 28 santim boyunda bir de şerit kesin. Gözleri yapmak için turuncu kâğıttan bir buçuk santim çapında, muşambadan 1 santim çapında ikişer göz çizin. Gözleri resimde gördüğünüz gibi başın iki yanına dikin. Gözbebeği kahverengi düğmedendir. Köpeğin bir yanını uzun şerite kahverengi yün ipliğiyle çırpa çırpa dikin. Öbür tarafını da aynı şekilde yapın. Sade dikiş tamamlanmadan içini pamukla doldurup dikişi kapatın. Yarım santim eninde 12 santim boyunda kırmızı bir kurdelâyı boynuna bağlayın. Kahverengi yün ipliğinden kuyruk takın. Köpeği ister biblo gibi masanın üstüne koyar, yahut bir küçüğe oyuncak olarak hediye edebilirsiniz.

★

Doğan Sigorta'nın Tahsil ve Çeyiz Sigortaları sizler için hazırlanmıştır... Bu sigortalara ne kadar erken başlanırsa o kadar kârlıdır.

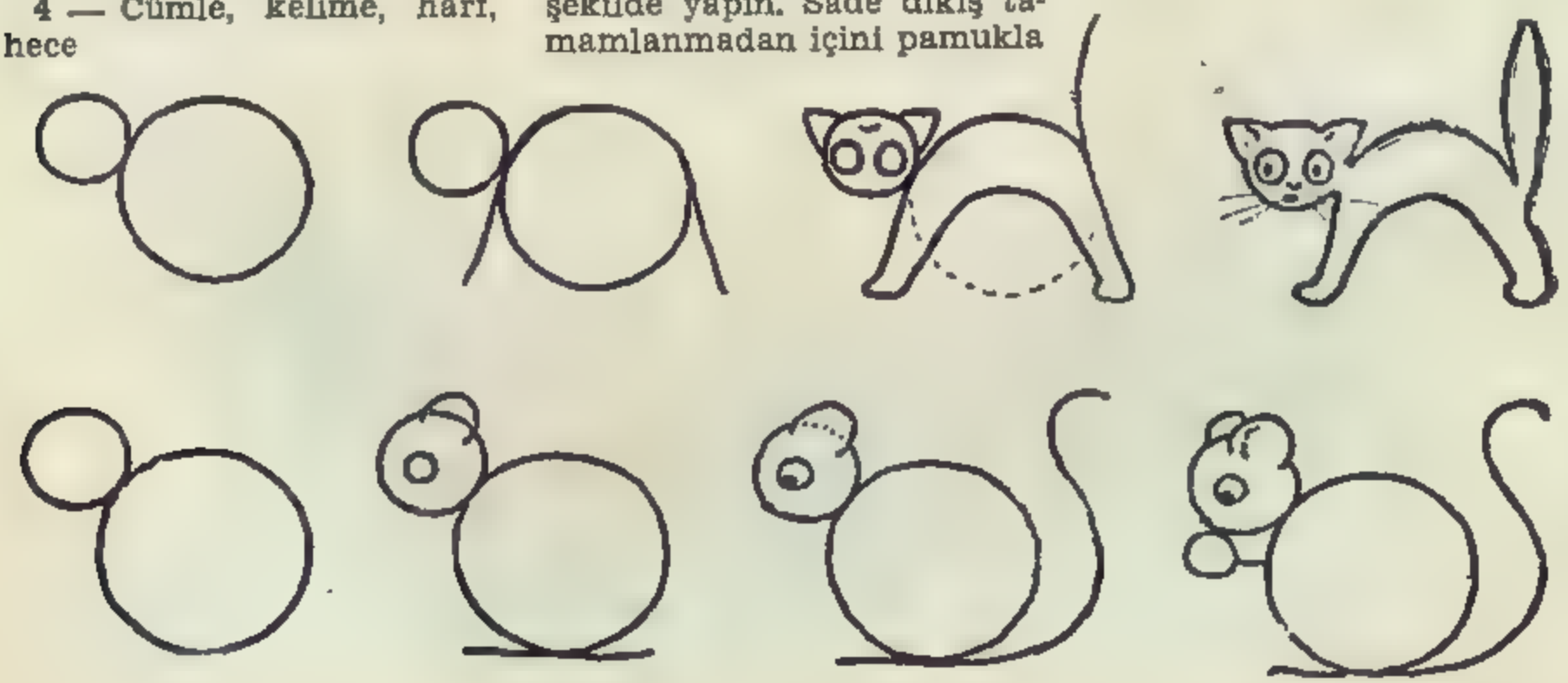

KOLAY RESİM

BÜYÜLÜ AĞAÇ

BİR köyde çok iyi kalpli bir oduncu yaşıyordu. Bir kış günü lapa lapa yağan kar, biraz durunca ormanda odun kesmeğe çıktı. Oduncu temiz havayı içine çekerken bir yandan da:

«Baltalar elimizde, uzun ip belimizde» şarkısını söylüyordu.

Neşe içinde ilerlerken birden kulağına bir hıçkırık sesi geldi. Durdu, etrafına bakındı. Görünürde kimsecikler yoktu. Ses yolun kıyısındaki çalılıktan geliyordu. Oduncu dalları aralayıp baktı. Pençesi çelikten bir kapana yakalanmış çok sevimli ufacık bir ayı yavrusu acı acı ağlıyordu. Oduncu:

— Vah zavallıcık, kapana nasıl yakalandın? diye sordu.

Yavru ayı ağlıyarak:

— Bacaklarımızın uyuşukluğunu gidermek için annemle gezintiye çıkmıştık, dedi. Bir ara ağaçların arasında annemi kaybettim. Korku içinde onu ararken kapana tutuldum. Uhu, uhu, uhuu. Öyle canım acıyor ki!

Ayı bunları söylerken, oduncu kapanı kuvvetli elleriyle tuttuğu gibi kıskaçlarını açtı, hayvanı kurtardı. Gömleğinden bir parça bez koparttı, ayının yarasını sardı. Yavru çok sevinmişti:

— Çok teşekkür ederim, iyi kalpli Dayı, dedi. Yaptığın iyiliğin bir gün mükâfatını göreceksin. Bu soğuk kış gününde ormanda işin ne?

— Ben oduncuyum. Ağaçları keser, satarım. Burada da hani çok güzel ağaçlar var. Tam benim istediğim gibi. Vaktinde eve varmam için hemen çalışmam lâzım.

— Ben de annemi bulmalıyım. Allahaısmarladık.

Ayrıldılar.

Mevsimler mevsimleri, yıllar yılları kovaladı. Oduncu her gün sabahtan akşama kadar çalışıyor, didinip duruyordu.

Yine bir gün ormanda gezinirken daha önce hiç bilmediği bir yere daldı. Sık ağaçların arasında yürürken birden kendini bir açıklıkta buldu. Meydanın kenarında tuhaf görünüşlü bir ev, onun yanında ise kocaman bir ağaç vardı. Oduncu:

— Şu ağacı kesersem çok işime yarar, diye düşündü.

Eve gitti, kapıyı çaldı.

Kapıyı ak saçlı bir nine açtı. Keskin, ince sesiyle:

— İyi günler Tanrı misafiri, buyur içeri gir, dedi.

Oduncuya çabucak bir masa üzerinde kahvaltı hazırladı. Bir bardağın içine de pekmeze benzer bir şurup koydu. Oduncu o kadar susamıştı ki, bardağı bir dikişte içti.

— İkramına teşekkür ederim Nine, buraya gelmemin sebebi, kulübenin yanındaki ağacı kesmek içindir. İzin verir misin?

İhtiyar kadın:

— Elbette evlâdım, çok iyi

GÖNLÜNÜZDEN NE KOPARSA...

Sevgili kardeş, yoksul kardeşlerimiz için 23 Nisan Çocuk Bayramında dağıtılacak hediyeleri toplama savaşına sen de katıl. Çok değil, bir tek hediye ile bile bir yoksul kardeşin gönlünü alabilirsin.

Ceket, pantalon, palto, pardesü, gömlek, etek, bluz, süveter, başlık, eldiven, patik, pabuç, çorap gibi küçülmüş giyecek eşyasından, yahut artık kullanmadığın oyuncaklarından, veyahut artık okumadığın kitaplarından bir tanesini olsun bunlara muhtaç olan bir kardeş için feda etmekten her halde kaçınmazsın. Yeter ki, dalgınlığına gelip de unutmayasın.

Tekrar ediyoruz:

En geç 15 Nisan tarihine kadar 48 36 40 telefon numarasından bayan Rebia Ergüven'i arayıp hediye paketinizi nereden aldırması lâzım geldiğini kendisine bildiriniz. Kardeşlerinizi sevindirin, Allah da sizi sevindirir.

olur, diye cevap verdi. Haydi çık, ağacı kes.

— Elim tezdir birazdan işim biter.

Oduncu koca ağacı keseceği için neşe içindeydi. Fakat onun büyülü ve kadının da bir cadı olduğunu bilmiyordu. Cadı yalnızlıktan o kadar bıkmıştı ki, oduncu oradan ayrılmasın diye tılsım yapmıştı.

Adam dışarı çıktı. Ağacı kesmeye başladı. Baltasıyla vuruyor, vuruyor, ama ne ağaç kesiliyor, ne de baltayı elinden bırakıp durabiliyordu. Bütün gün, bütün gece ağaca baltasıyla vurdu.

Ertesi sabah yorgunluktan bitkin bir halde baltasını indirip dururken ağaçların arasında bir ses duydu. Gelen, oduncunun senelerce önce kapandan kurtardığı ayıydı. Ne kadar da büyümüştü! İki buçuk metre boyunda, üç yüz kilo ağırlığında dev gibi bir şey olmuştu. Tek eliyle kocaman filizleri yere deviriyordu.

Böğürtlen toplayarak ilerlerken bir adamın büyülü ağaca hiç durmadan vurduğunu gördü.

— Gözüme yabancı gelmiyor, diyerek dikkatle baktı. Evet, bu kendisini yıllarca önce kurtaran iyi kalpli oduncuydu. Aynı anda ayının burnuna cadı kokusu da geldi. Ayı, cadının çok kötü kalpli olduğunu bilir, kendisine tılsım yapmasını istemezdi. Oturdu, biraz düşündü. Dostunu kurtarmak istiyordu ama, işi kurnazca halletmeliydi.

Ayağa kalktı, parmaklarının ucuna basa basa evin arkasına geçti. Usulca dama çıktı. Ön kapının önündeki dam saçağına vardı. Eğilip kocaman pençesiyle kapıyı vurdu. Cadı kapıyı açtı, kimseyi göremeyince merak edip dışarı çıktı. İşte o anda ayı cadının tepesine atlayıverdi.

Ayağa kalktığı zaman cadı yamyassı olmuş, toprağa yapışmıştı. Artık büyü bozulmuştu. Oduncu kurtuldu. Elindeki baltasını fırlattığı gibi koştu, ayıya sarıldı. İkisi sarmaş dolaş oldular.

O gün bu gün cadılar ayılardan çok korkarlar.

AİLEM

— Enver Naci Amcaya —

Ah nasıl unuturum:
Annemin dikiş dikişini,
Babamın pipo içişini...
Ah nasıl unuturum:
Kardeşimin yerde emekleyişini,
Anneannemin masal anlatışını...
Ah nasıl unuturum:
Dedemin gazete okuyuşunu,
Teyzemin kahve pişirişini...
Ah nasıl unuturum:
Çocukluğum ben seni...

Alev KONUŞUR

YENİ ARKADAŞ

Bu gün Cumartesi, Kanarya muhakkak banyo yapmaya gelir. O zaman...

Hahbaa, işler yolunda.

Ne güzel bir gün. Gök mavi, yapraklar yeşil.

Heh heh heee, hiç şüphelenmez

Su çok soğuk olmasa, of of

Kara Kedinin suda aksini gördüm.

Boşuna yorulma, benden kurtulamazsın.

Yanılmıyorum oydu, oydu

Eyvah ayağım kaydı.(glup! glup)

★ En güzel çocuk kitapları, Doğan Kardeş yayınlarıdır ★

Kara Kedi hep böyle tuzak kurar.

Kos bacaklarım koş.

Şimdi sana yetişirim.

Uff.

Gözlerim yalnış mı gördü ? Bu sırıkların arasından bal gibi sığabilirim.

Neyse yine peşinden koşmalı.

Paat

Biraz yatıp dinleneyim.

★ Doğan Kardeş'i seven onu yayar ★

Uyku aklımı başıma getirir.

Kara Kedi uzaklaşıyor.

Siz kimsiniz ?

Her kim iseniz, çok teşekkür ederim.

Hişşt yavaş ol.

Bana deve kuşu derler. Sirkten kaçtım, buraya saklandım.

Orası öyle gürültülü, öyle kalabalık ki, hele aslanları bir görsen

Buradan memnun kalacaksınız.

GARSS

Kara Kedinin seni yakalamasına içim razı olmazdı.

Çok teşekkür ederim bayan deve kuşu.

Burada istediğiniz kadar kalabilirsiniz.

Sabi mi ?

Çok iyi, yolda bıraktığım eşyalarımı da getireyim.

Ben yokken yumurtamın üstünde oturur musun?

Yumurta mı?

Evet, soğumasını istemiyorum da.

Tabii tabii, otururum.

Çok teşekkür ederim, işte yumurtam

Off ne kadar büyük.

Üzerinden inme emi?

Olur. Hiç merak etmeyin!

Çok teşekkür ederim.

Bir şey değil.

Koca yumurtayı ısıtabileceğimi hiç sanmıyorum.

İyi bir uyku kestirmişim. Kendimi çok rahat hissediyorum.

Aaaa, Kanarya büyük bir kayanın üstünde güneşliyor.

çatırrr!

Kara Kedi yine bu-
ralarda geziniyor.

Ne yapmalı bilmem ki, söz verdim, yumurtanın yanından ayrılamam.

Daha sonra

Ne oluyoruz yahu ? Atlı karıncaya binme-
dik ya.

Her sefer bir koşuştan sonra kayanın üstüne sıçrıyor. Uff. Çok ısındım.

Artık oyun oynamak biz-
den geçmiş.

!

Ne oluyor ?

ÇAT

ÇATIR

Anne

Hiii, bir hayvan ucubesi !

?

Son

Korkma evladım.. annen biraz sonra gelecek. Doğrusu Kara Kedinin bir anne kadar sıcak olacağı aklıma gelmezdi.

★ Her kitap bir köprüdür, insanı iyiye, güzele götürür ★

AĞAÇKAKANIN DERDİ

AĞAÇKAKAN uzun, sivri gagasıyle ağaçları gagalamaktan çok zevk alıyordu. Eh, bu da gayet tabiî bir şeydi. Adı üstünde, boş yere Ağaçkakan dememişler ona.

Sessiz ormandaki kuşlardan bazıları onun ardı arkası gelmiyen tak taklarından illâllah diyorlardı. Diğer hayvanlar da Ağaçkakanın bu huyundan vazgeçmesini öylesine istiyorlardı ki...

Bir sabah bizim işgüzar erkenden kalktı. Bir meşe ağacına uçup «tak tak» diye gagalamağa başladı. Henüz bir iki kere vurmuştu ki, ağacın kovuğunda yaşayan Baykuş başını uzattı:

— Sabahın bu erken saatinde kapımı pat küt, pat küt diye çalan da kim, diye sordu.

— Benim, Ağaçkakan. Buradan geçiyordum da...

— Sen ne saygısız şeysin. Tatlı uykumdan beni nasıl uyandırırsın?

Ağaçkakan:

— Ah beni de kimsecikler sevmiyor, diye söylendi.

Başka bir yer bulmak üzere uçtu. Bir koknar ağacına kondu. Hemen iştahla kabuğunu gagalamağa koyuldu. Ama henüz bir iki kere vurmuştu ki, küçük Sincap kapısını açıp başını uzattı:

— Sabah sabah kapımı çalan kim, diye sordu.

— Benim, Ağaçkakan, buradan geçiyordum da...

Sincap aksi aksi:

— Eee, ne istiyorsun? dedi.

— Hıçbır şey, kabuğu gagalıyorum.

— Vay, bir de hiçbir şey diyor. Ne yaptığını biliyor musun?

Sincap öfkeden titriyor, fırça gibi gür tüylü kuyruğunu bir o yana, bir bu yana sallıyordu.

— Tam da fındıklarımı sayıyordum. Doksan dokuza kadar da gelmiştim. Kapı çalınıyor diye işimi gücümü bıraktım. Boşuboşuna hesabım karıştı gitti.

Ağaçkakan, ince sesiyle:

— Vah vah, hiç kimse beni sevmiyor, dedi, gidip bir başka ağaç bulayım.

Uçtu, uçtu. Bir çam ağacına kondu. Dalgın dalgın kabuğunu gagalarken Karga Teyze:

— Pat küt, pat küt kapımı çalan kim, diye seslendi.

— Ben, Ağaçkakan.

— Ne istiyorsun?

— Hiçbir şey. Biraz eğleniyordum da...

Karga Teyze çok kızmıştı. Yuvasından fırladığı gibi Ağaçkakanın etrafında kanadlarını çırparak öylesine bir gürültü yaptı ki, Ağaçkakan oradan zor kaçtı. Karga arkasından:

— Bir daha buralarda yüzünü görmiyeyim, diye bağırıyordu.

Ağaçkakan bir zaman ağlıyarak ormanda gezindi. Bir dala kondu.

— İhi ihi, beni hiç kimse sevmiyor. Ağaçları gagalamama kızıyorlar. Halbuki benim ismim üstümde. İnsanlar Ağaçkakan koymuşlar. Nedır bu başıma gelenler?

Çok yakından bir ses:

— Huu huu, ben derdine bir çare bulurum, dedi.

Ağaçkakan döndü:

— Sen mi? diye sordu.

Yabancı:

— Elbette ya ben, diye cevap verdi. Adım Postacı Güvercin. Ormanda bütün mektupları ben dağıtırım.

— Peki, bunun benimle ne ilgisi var?

— Çook, gagamın arasında mektupları tutarken kapılara vuramıyorum. Benimle beraber gelirsen bu işi sen yaparsın. Kapıları çalarsın.

— Oh ne güzel bir fıkir. Desene sabahtan akşama kadar kabuk gagalıyacağım. Hem kimse de rahatsız olmaz.

— Rahatsız olmak da laf mı? Kapılardan «Hoş geldiniz» diye karşılarlar.

— Hem artık beni severler değil mi? Doğrusu bu hoşuma gitti.

Ağaçkakan sevinçten tüylerini kabarttı. Cik cik diye cıvıldadı. Güvercin:

— Haydi yola çıkalım, dedi. İşte başlıyoruz. İlk mektup 1 numaralı meşe ağacında oturan Baykuş Amcaya.

Artık kuşlar da, Ağaçkakan da, Güvercin de hayatlarından memnundular.

KÂTİP ÇELEBİ

O, bir gezgin bilgindi. Önce ülkeler gezdi, sonra da bilim ülkelerinde dolaştı. Çocukluğunun saltanatını sürmeden büyük adamlar arasına katıldı. Ama en sonunda adı, dünyalara yayıldı; Türklüğe gurur ve övünç getirdi. Asıl adı Mustafaydı; bizde Kâtip Çelebi, dışarıda da Hacı Kalfa diye tanındı. Yaşadığı 17. Yüzyılda gerçek bilimin nasıl elde edileceğini gördü ve gösterdi: Coğrafyaya, kitap bilgisine hizmeti pek büyüktür.

Mustafa, bundan 350 yıl önce bir Şubat günü İstanbul'da doğdu. Babası uyanık bir adam olduğu için oğlunu daha 5 - 6 yaşlarında iken, öğretmenler tutarak, yetiştirmeğe başlamıştı.

Mustafa, 14 yaşına gelir gelmez de memuriyete alındı. O zamanın usulüne göre evlât, baba mesleğine alınırdı. Bir gün babası Abdullah Efendi oğluna müjdeyi verdi:

— Yarın beraber kaleme gideceğiz. Annen sabahleyin seni güzelce giydirecek. Göreyim evlâdım; yüzümü kara rtmıyacağına güvenim var ama...

Küçük Mustafa, büyük adam gibi, babasını soğukkanlılıkla dinledikten sonra:

— Sen hiç tasalanma babacığım, göreceksin!... dedi.

Ve ertesi gün, kalem odasından içeri girdiği zaman etrafını incelemeğe bile lüzum görmeden kendisine verilen işe koyulan Mustafa, kısa zamanda çalışkanlığı, dikkati ve zekâsiyle herkesin takdirini, sevgisini kazandı.

Mustafa, uzun yıllar ordu kâtipliği yaptığı ve Türk ordulariyle savaşlara katıldığı için «Kâtip Çelebi» diye anılmağa başlandı. Günlük işlerinden arta kalan vakitlerinde durmadan kitap okuyor, yazma denemeleri yapıyordu. Gayet güzel ve tatlı bir ifadesi vardı. Bu yüzden birçok arkadaşı yazılacak şeylerini ona getirirler, ricada bulunurlardı. O, hiç nazlanmadan onların isteklerini yerine getirirdi.

Mustafa'nın ordu ile ilk seferi Anadolu'ya olmuştu. Hani, tarihte «Tercan Seferi» diye anılan seferdi bu!... Ordu, Abaza Mehmet İsyanını bastırmak üzere İstanbuldan ayrılırken babası Abdullah Efendi, Mustafa'yı da yanına alarak götürmüştü. Osmanlı ordusu, Kayseri dolaylarında Abaza Mehmet'in topladığı adamlarla çarpışırken bizim delikanlı da bir tepeden tek başına bu çarpışmayı yerinde duramıyacak kadar heyecanla seyrediyor, bir kuş gibi uçarak savaşçıların arasına katılmak istiyordu.

Mustafa'nın ilk uzak seferi de Bağdat'a oldu. Burada 9 ay kalan Mustafa, orada beliren kıtlık ve sefalet içinde çok zorlu, çok sıkıntılı zamanlar yaşadı. Fakat gücünden ve ilim aşkından hiçbir şey kaybetmedi. O acı günlerde bile kitaplıklarda, kitap meraklılarının evlerinde dolaştı durdu.

Bağdat'taki üzüntülü günlerden sonra, o vakitler 60 yaşında bulunan Abdullah Efendi, oğlunu da alarak Musul'a geçti. Burada sevgili oğlunu yalnız bırakarak gözlerini ebediyen yumdu. Mustafa, bir ay sonra da amcasının ölüm haberiyle karşılaştı. Acı üstüne acı!... Mustafa, çok genç yaşta ya-

payalnız kalmıştı. Nihayet uzak bir akrabası onu Diyarbakır'a getirdi. Bir müddet burada kalan Mustafa, her gün ne yapacağını, ne olacağını düşünüp durdu. Çok sessiz ve durgun bir insan oluvermişti. Yanına sığındığı akrabasının evinde, sokakta, kırlarda hep geleceğini düşünüyordu...

Bir gün İstanbul'a gitmeğe karar verdi. Yalnız başına yola çıktı. Mustafa, babasiyle çıktığı İstanbul'a yalnız dönüyordu...

İstanbul'a gelince babasının yakın arkadaşlarından birinin kapısını çaldı. Akşam karanlığında, kapının açılmasını içi titriyerek, merakla bekledi. Eski baba dostunu karşısında görünce yüzü güldü; adamın elini öperken:

— Çalışmak istiyorum, bana yardım ediniz!... deyiverdi ve sonra başından geçenleri bir bir anlattı. Adamcağız, ertesi günü onu bir kaleme yerleştirdi.

İşte bu sıralarda Mustafa kendini tamamiyle ilme, kültüre verdi. Zamanın büyük ilim adamlarından ve hocalarından olan Kadızade'nin derslerine devama başladı. Bu büyük hoca, uyanık fikirli, halkın cahillikten kurtulmasını isteyen, iyi kalbli, temiz bir insandı. Hocasının Mustafa üzerinde büyük etkileri oldu, hayatı boyunca onun izinde yürüdü.

Mustafa, tam on yıl ordularla seferlere katıldı, toprak tulumlarla yapılmış siperler arkasında orduların hesap defterlerini tuttu. Nihayet 25 - 26 yaşlarında iken Hicaz'a giderek hacı oldu.

Hac dönüşünde Haleb'e uğrayarak birçok kitap satın aldı. O sıralarda ölen zengin bir tüccar akrabadan bu genç ilim âşığının eline bir mikdar para geçmişti. Bu paranın önemli bir kısmını kitaba verdi, geri kalaniyle de Fatihteki eski baba evini tamir ettirip yerleşti.

— Artık ömrümün geri kalan yıllarını tamamiyle okuyup yazmağa vereceğim, diyordu. Birçok kitabı, oturacak bir evi, biraz parası vardı. Hiçbir şey düşünmeden doya doya çalışabilecekti.

O çağın çok değerli hocalarından yine dersler almağa başladı. Bu arada Lâtince ve Fransızca da öğrendi. Zaten Arapça ve Farsçayı önceden biliyordu. Geniş ve köklü bir ilim adamı için yalnız Doğu dillerini değil, Batı dillerini de bilmenin şart olduğuna inanmıştı. O, böylece sakin, kendi halinde yaşayıp giderken bir gün 4. Murat, Bağdat seferine katılması için Mustafa'ya haber saldı. Padişahın karşısına çıkan Mustafa:

— Efendimiz, bu defa beni affederseniz memleketime daha faydalı işler görebilirim; size daha lâyık olmağa çalışırım, dedi.

O sert, dediği dedik 4. Murat, Mustafa'yı o kadar seviyor ve takdir ediyordu ki isteğine karşı koymadı:

— Haydi öyle olsun, Çelebi, dedi.

Arılar

Emdiniz arılarım elma çiçeklerini,
Doldurdunuz bahçenin bütün peteklerini,
Şimdi, tutun baharın, tutun eteklerini,
Gökte vızıldıyarak uçun, uçun arılar.

Beyaz beyaz dallara, çiçeklere kondunuz,
Tepelere çıktınız, ovalara indiniz,
Bir bu çiçekten emip bir bu ota döndünüz,
Haydi tepemden halka halka geçin arılar.

Böğürtlenler içinde altın bir eviniz var,
Odalarınız sarı sarı balla doldular,
Beni de evinize davet edin bu bahar
Sofranızda bana da bir yer açın arılar.

Ceyhun Atuf KANSU

TIRNAKLARIMIZ NASIL BÜYÜR ?

Çocuklarda tırnaklar, büyük insanlara göre, daha çabuk büyür. 30 yaşından sonra tırnakların büyümesi ağırlaşır. En çabuk baş parmağın; en ağır serçe parmağın tırnakları uzar. Tırnaklarımız, ortalama olarak, on günde bir milimetre uzar. Meraklının biri, insanların 50 yaşına kadar kestiği el ve ayak parmağının 36 metre tuttuğunu hesaplamış.

Pul Meraklısı Meşhur Adamlar

Roosevelt

Dünyanın en meşhur pul koleksiyoncularından biri Amerikanın eski başkanı Franklin D. Roosevelt'tir. Pullarına çok düşkün olan eski başkan, klâsörlerini daima yatağının başucunda bulundurur, gece yatarken ve sabahleyin kalkınca onlara bakmadan edemezdi.

İkinci Dünya Savaşı sıralarında, Roosevelt diğer devlet adamları ile görüşmek üzere birçok konferanslara gitmişti. Bu seyahatlerinde bile çok sevdiği pul koleksiyonlarını yanından ayırmaz, her gittiği yere onları da götürürdü. Bir defasında, yanında fazla eşya götürmesine izin vermedikleri için bavulundan birkaç elbisesini çıkarıp yerine pul klâsörlerini koymuştu.

Roosevelt, çocukluğundan beri eline her geçen pulu inceler, onlar hakkında bilgi edinirdi. Bu yüzden çeşitli memleketler hakkında geniş bilgisi vardı. Yakın dostları şu olayı sık sık anlatırlar: İkinci Dünya Savaşı sıralarında Vaşingtonda yapılacak bir konferansta, Japonlara karşı yapılacak bir hareket için Büyük Okyanus'ta uygun bir ada aranır. Şu veya bu adanın adı üzerinde konuşulurken, başkan «Bu adalardan herhangi biri olabilir. Ama Mongrova adası hepsinden daha uygun değil mi?» der. Bu söze orada bulunan bütün generaller, amiraller hayret ederler. Çünkü hiçbiri böyle bir ada ismi duymamıştır. Araştırmalar sonunda gerçekten bu adanın yerinin çok uygun olduğu anlaşılır. Roosevelt bu adayı yıllarca önce eline geçen bir Tahiti pulu üzerindeki damgadan öğrenmişti.

Roosevelt'in 12 yıllık başkanlığı sırasında kazandığı büyük başarıların sebeplerinden biri de hiç şüphesiz, pulları sayesinde edindiği geniş bilgidir.

Başkanlığı zamanında, Amerika'da çıkarılan hâtıra pulları için daima onun fikri alınmıştır. Roosevelt, pulların şekil bakımından olduğu kadar, mâna bakımından da kuvvetli olmasını isterdi. Bazı pulların konularını kendisi bulurdu.

Bir defasında Roosevelt elinde tuttuğu bir pulla resim çektirmişti. Bu resim gazete ve dergilerde yayınlanınca dünya pulcuları arasında bir kıyamettir koptu: «Pul elle tutulmaz, özel bir pensle tutulur. Bir başkanın böyle savruk bir koleksiyoncu olması yakışıksızdır» diyorlardı. Bu gürültülerin hemen arkasından gazeteler, Roosevelt'in elinde bir pul maşası ile tuttuğu pulla beraber, gülerek çektirdiği bir resmini bastılar.

Gelecek sayılarımızda pul meraklısı meşhur adamlardan bahsetmeğe devam edeceğiz.

M. YANKI

Artık Mustafa'nın ünü iyiden iyiye yayılmağa başlamıştı. Kendisinin de öğrencileri vardı. Matematiğe, tarihe, coğrafyaya, hele kitaplara dair eserleri birbirini takib ediyordu.

Kendisi bu ilim aşkını şöyle anlatıyor:

— On yıl, gece gündüz çalıştım. Sayısız kitap okudum, çeşitli fenlerle uğraştım. Bir kitabı incelemeğe koyulduğum zaman gün batımından sabaha kadar mum ışığında çalışır; fakat zerre kadar yorgunluk duymazdım.

Zamanın şeyhülislâmı, yani en büyük dinî makamda oturan Abdürrahim Efendi, bizim Kâtip Çelebi'yi çok takdir ettiği, sevdiği, hattâ saydığı için sadrazâma (başvekil) ondan övgüyle bahsetti ve on yıllık bir ayrılıktan sonra sadrazâmın emriyle Kâtip Çelebi tekrar memuriyete alındı ve «İkinci Halifelik» rütbesi verildi. Batılıların kendisine «Halife» demeleri, bu memuriyet sıfatından dolayıdır.

O kadar olgun ve iyi niyet sahibi bir insandı ki Şeyhülislâm Abdürrahim Efendi, devlete ait bazı müşkillerini bile ona açar, fikirlerinden faydalanırdı. O ise hiç şımarmaz; daima alçak gönüllü ve vakur davranırdı.

Kâtip Çelebi, az konuşur, fakat çok yazar ve okurdu. Yardımı çok sever; lâkin kendisine yardım edilmesini istemezdi. Mevki hırsı yoktu. Uysal, iyimser tabiatlı bir insandı. Saçma, mânasız düşüncelere inanmaz, içki ve sigara kullanmazdı. Tabiatı çok severdi. Açık havada gezmeğe, çiçek yetiştirmeğe bayılırdı.

Nihayet bu büyük adam, bundan 302 yıl önce 48 yaşında iken, bir sabah, kahvesini içerken bir fenalık geçirdi ve fincanı elinden düşüp yere yığıldı ve gözlerini bir daha dünyaya açamadı.

Enver Naci GÖKŞEN

Bakır Çaydanlık

SAPI ve kapağının üstündeki topağı siyah tahtadan yapılmış Bakır Çaydanlık şömine rafının üstünde altın gibi parıltılar saçarak duruyordu.

Çok güzeldi. Güner Hanımın misafirleri her gelişlerinde rafa bakıp:

— Bakır Çaydanlığına bayılıyoruz, ne güzel ışıldıyor, derlerdi.

— Ya öyle, anneannemden kaldı bize; antika, yüz yıllık şey.

Her on beş günde bir Çaydanlık aynı sözleri duymaktan artık bıkıp usanmıştı. Zavallıcık halbuki çok bedbahttı.

Rafın üstünde parıldamaktan, ona buna güzel görünmekten başka bir işe yaradığı yoktu. Gaz sobası aldıklarından beri ev sahipleri şömineyi de yakmaz olmuşlardı. Ateşe hasret çekiyor, bir ocağın üstünde, içinde fokur fokur suyun kaynayacağı günü dört gözle bekliyordu.

Güner Hanım sık sık kaolli pamukla onu parlatıp temizlerdi ama, misafir günlerinde hiç kullanmazdı. O şeref Porselen Çaydanlığa aitti. Porselen, misafir tepsisinde kurumla otururken Bakır Çaydanlık acıklı gözlerle ona bakardı. Ağlardı da! Her toplantı günü ağzından şömine rafına tıp, tıp, tıp diye üç damla gözyaşı düşerdi.

Zavallı Çaydanlık!

Yine bir gün Güner Hanım her zamanki gibi misafirler gelmeden hazırlanmağa başlamıştı. Tabaklara çörekleri yerleştiriyor, yastıkları düzeltiyor, etrafa çeki düzen veriyordu. Bir ara mutfağa gitti. İşte bütün olanlar o sırada oldu. Bakır Çaydanlık birden şangır şungur bir gürültü duydu. Acaba ne olmuştu? Güner Hanım nefes nefese koşarak içeri girdi. Rafa uzandı. Bakır Çaydanlığı her zaman durduğu yerden aldı, mutfağa götürdü.

Zavallı Porselen Çaydanlık rafların altında param parça olmuş yatıyordu. Güner Hanım:

— Aman Allahım, aksiliğe bakın, neredeyse misafirler gelecekler, dedi. Daha çay bile hazır değil. En iyi çaydanlığımı kullanayım bari.

Doğrusu Bakır Çaydanlık, Porselene acıyordu ama, misafir tepsisine kurulmak şerefine nail olduğundan hani sevinmiyor da değildi.

Biraz sonra misafirler geldiler. Güner Hanım tepsiyi düzeltip odaya taşıdı. Çaydanlık olduğu yerde kurum kurumu kuruluyordu. Misafirler:

— Niçin her zamanki gibi Porselen çaydanlığını kullanmıyorsun? diye sordular.

— Ah, başıma gelenleri bir bilseniz. Porselen Çaydanlık düşüp kırıldı. Bir yenisini alıncaya kadar bunu kullanacağım.

Bakır Çaydanlığın birden yüzü asıldı. Kendini mahzun ve kimsesiz hissetti. Oturmaktan ve etrafa pırıl pırıl ışık saçmaktan başka bir şey yapmadığı şömine rafına dönmeyi istemiyordu. Mademki çaydanlıktı, kendine düşen vazifeyi yapmalıydı! Ona neden hakkını vermiyorlardı?

Misafirlerden biri sanki Bakır Çaydanlığın derdini anlamış gibi:

— Her zaman bunu kullansan nasıl olur, dedi. Hem bu kırılmaz da...

— Tabiî ya, bak sapı da tahtadan. Elini yakmaz.

Güner Hanım Çaydanlığın sapını, tahtadan topağını okşar gibi elledi. Çaydanlık bütün dikkatini toplamış onun ne diyeceğini bekliyordu.

— Doğru söylüyorsunuz, sanki neden hep bunu kullanmadım? İçine dünya kadar su alıyor. Şömine rafına vazo koyarım.

Bakır Çaydanlık o kadar sevindi ki, ağzından fış fış diye buhar salıverdi, tepesindeki kapağı oynattı. Çok şükür bir işe yarayacaktı. Eh, siz de olsanız sevinmez misiniz?

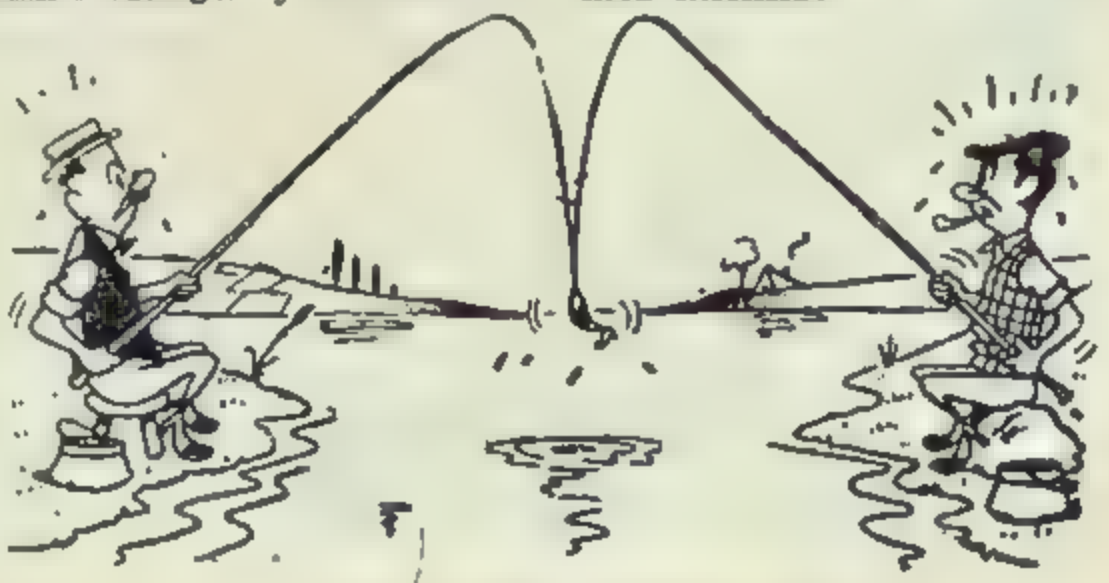

— Kavga dediğin bundan çıkar.

BARA

Uzak - Güdümlü Polis Köpeği

SİZE, ilkin, Her Finn Lund'u tanıtalım: Her Finn Lund, Norveçli bir iş adamıdır, bürosu Frederikstad adında küçük Norveç şehrindedir. Başlıca işi ticarettir. Resimde Her Lund'u mikrofonda konuşurken görüyorsunuz. Sol elinde tuttuğu mikrofon, boynuna kayışla asılmış bir portatif alıcı - verici radyoya bağlıdır.

Şimdi sıra Bara'ya geldi: Kendisini resimde görüyorsunuz. Kulaklarını dikmiş, dilini çıkarmış, gözleri uzaklarda, vücudu hemen atılmaya hazır, gergin dikkatle bir şey dinliyor. Sırtında büyükçe bir çanta vardır. Bara üç yaşında dişi bir köpektir. Polis köpekleri cinsindendir. Resimde, bulunduğu yer alabildiğine geniş bir kırdır. Yanında yere dikilmiş küçük bir Norveç bayrağı görüyorsunuz. Görünürde başka ne bir hayvan, ne de insan var. Fakat «gaipten» bir emir geliyor: «Bara, bayrağı getir!»

Ve, resimlerde görüyorsunuz, Bara bayrağı yerden söküyor, derliyor, ağzına alıyor, emrin geldiği yöne doğru gidiyor. Yüzünden belli: yaptığı işten çok memnundur. Gözlerinin zeki ifadesi, yürüyüşündeki üslûp güzelliği sizin de dikkatinizi çekmiştir her halde.

Emri veren Her Lund, bir küçük sırtın gerisinde gizlenmiştir. Köpek onu görmez. O da köpeği görmez. «Gaipten emir» in bütün sırrı, Bara'nın sırtındaki çantada duran alıcı radyo cihazı ile ense tarafında resimlerde görülen iki işitme ku-

Bayrağı söküyor.

«Bara, bayrağı getir!»

Bara, ağzında bayrak, gidiyor.

DOKTOR AMCANIN ANLATTIKLARI

Kendi Teriniz İçinde Pişmeyiniz!

Çİsİl çisil yağmur yağıyor, rüzgâr var, akşam yemeğinin ağırlığı çökmüş, tam kahve içilecek saatte bizim Hanım:

— Bak oğlun kulağıma ne söyledi, dedi.

— Ne söyledi?

— Bugün için Okul - Aile Birliği gece toplanmağa karar vermiş, öğretmen de muhakkak velileriniz gelsinler diye tenbih etmiş, geç kalacaksın, biraz acele etsen, ancak hazırlanabilirsin.

★

Sokağa çıktım, rüzgârla karışan yağmur damlaları yüzüme, gözüme çarpıyordu. Gözlerimden üşümeğe başladığımı hissediyor, yağmur gözlüğümü almadığıma üzülüyordum. Okul, evimizden uzak değildi ama, soğukta yol insana bir hayli uzun geliyor. Güzel ısıtılmış toplantı odasına girdiğim zaman, Okul Aile Birliği Başkanı henüz toplantıyı açmıştı, yoksul çocukların bir kısmına yapılacak giyim eşyası yardımından evvelki toplantılarda velilerin biraz hazırlıklı olduklarını söyledi, malî durumun tesbitini istedi; tartışmalar oldu. Bu arada velilerden biri, Okul Aile Birliği Başkanına, öğrencilerin üşümemeleri için çok giydirilmesi gerektiğini söyleyince, söz istiyerek:

— Hanımefendi, çok giydirmeden neyi kastediyorsunuz? diye sordum.

— Her çocuğun paltosu, ceketi, yün hırkası, onun altında pamuklusu ve iç fanilâsı olursa, çocuklar kolay kolay soğuktan zarar görmez ve hastalanmazlar.

Bu düşüncenin doğru olmadığını anlatmak için söze başladım:

— Bugün çeşitli iklim ve sosyal hayat tarzı olan memleketimizde giyim usulü çok karışık, gelişigüzeldir. Sıhhî değildir. Üstüste, kat kat giyinmenin faydasından çok zararı vardır. Çünkü kat kat çamaşır insanı sıkar, çabuk terletir ve ter kurumayınca da arkasından en hafifinden, nezle, bronşit yapışır. İnsan en fazla boğaz, burun, kulak ve ayaklardan soğuk alır, bunlar için de sırta kat kat çamaşır geçirilmemeli, ayakların sıcak tutulmasına dikkat edilmeli, yağmurlu, rüzgârlı havalarda kulak, boğaz, burun atkı ile sarılmalıdır. İçten çok sıkı şeyler giyerek insan kendi teri içinde pişmemeli, daha çok üstten giyinmeli, elbiseler hararet değişikliklerine göre ayarlanmalıdır. Soğuk, mikroplara karşı vücudun dayanıklılığını kırar. Çocukların soğukta sık sık hastalanmalarının sebebini, terlerini üstlerinde kurutmalarında veya kurutmadan dışarı çıkıp kendilerini üşütmelerinde aramak lâzımdır.

Soğukta giyim kadar, bilhassa yumurta, yağ, et, süt gibi fazla kalori veren besinlere iltifat edenlerin de kolay kolay üşümedikleri bilinmelidir.

Dr. Kâmran ŞENEL

---

laklıklarındadır.

Uzak - güdümlü ilk polis köpeği Bara'yı, Her Lund terbiye etmiştir. Bu iş adamı, kendi asıl işlerinden artan boş zamanlarında polis köpekleri yetiştirmeğe çalışıyor. Uzak - güdümlü polis köpeklerinin polislere pek büyük faydalar sağlıyacağı şüphesizdir.

Bara, şimdi Norveç'de televizyon aynalarının en çok sevilen artisti olmuştur. Bu zeki hayvanın başka marifetleri de varmış. Böyle yetişmiş köpeklerin fiatı pek yüksektir. Her Lund, hem boş vakitlerini çok hoşlandığı bir işle doldurmakta, hem de yetiştirip sattığı köpeklerden hayli önemli kazanç sağlamaktadır.

WALT DİSNEY'DEN BİR HİKÂYE

Düdüt'ün Zaferi

BÜTÜN hafta havalar çok iyi gitmişti. Bu, kışın artık sona ermek üzere olduğunu haber veriyordu. Ama açık gök, durgun deniz bile küçük römorkör Düdütün iç sıkıntısını gideremiyordu. Hiçbir iş yapmadan rıhtımda demir atmış dururken neredeyse can sıkıntısından patlıyacaktı.

Denizin üstü hafif bir sisle örtüldüğü sessiz bir sabah vakti Düdüt, haline isyan etti. Artık tembelliğe daha fazla dayanamıyacaktı. Usulca demirlerini çekti. Horozlar ötmeden engin denize açıldı.

— Ah, limana sokabileceğim büyük bir gemiye raslıyabilsem ne kadar sevinirim. Eski rıhtımın yanında demirli dururken mesleğinin ehli bir römorkör olmama imkân yok.

Zavallıcık boş yere ümitleniyordu. Geniş denizde bir tek gemi yoktu. İki saat arandı durdu. Tam ümitleri suya düşmüş, dönmeye karar vermişti ki, iskele tarafından büyük bir şilebin geldiğini gördü. Makine dairesinin tam hız alması için haber verdi. Büyük geminin kılavuzu olmak ümidiyle yola koyuldu. Zavallı Düdüt, başka bir rakip ortaya çıkmadan uzaktaki gemiye bir an önce varmak istiyor, makinelerini alabildiğine işletiyordu... Ama istim basıncından kendisini kontrol etmeye vakit bulamadan büyük gemiye var gücüyle çarpıverdi. Yan böğründeki boyaları sıyırdı. Şilep öfkesinden soluyarak:

— Seni acemi çaylak seni, diye bağırdı.

Düdüklerini de acı acı öttürüyordu.

— Önüne dikkat etmeyi bilmez misin? Canın eğlenmek istiyorsa, koca Okyanus ne güne duruyor.

Düdüt utancından neredeyse yerin dibine girecekti.

— Affedersiniz efendim, özür dilerim. Eğlenmek için etrafta dolaşmıyordum. Sizi limana sokmama izin verir misiniz diye soracaktım.

— Haydi bakayım, bas git buradan. Sen önce kendi başının çaresine bakmağı öğren de ondan sonra kılavuzluğa kalkış. Başımı cezaya sokmadan uzaklaş.

Düdüt yük gemisiyle tartışmanın bir faydası olmayacağını anlamıştı. Süngüsü düştü, ağır ağır oradan uzaklaştı. Henüz iki mil gitmemişti ki, sancak tarafında denizde müthiş bir hayhuy hissetti.

Bir de baktı ki, ne görsün, kocaman iğrenç bir köpek balığı, sürüsünden ayrılıp geride kalmış bir yunus yavrusunun üzerine saldırmağa hazırlanıyor. Zavallı hayvancık muhakkak korkunç canavarın yemi olacak.

Düdüt bu manzarayı görünce hiddetten köpürerek:

— Çabuk hareket etmezsem yunusun hali duman olur, dedi. Onu kurtarabilmek için tek bir çare var: vakıt kaybetmeden hareket etmek.

Hemen bütün makinelerini çalıştırarak köpek balığına yaklaştı. Ön çapasını gevşetti. Bütün dikkatini avına vermiş olan balığın yanına gelince çapayı salıverdi. Ne de iyi nişan almıştı. Çapa bütün hızıyla dosdoğru köpek balığının kafasına indi. Düdüt bir an içinde ters yüzü dönen balığın beyaz karnıyla, iki sıra korkunç dişlerini gördü. Canavar sulara gömüldü. Düdüt, yavru yunusa:

— Aklın varsa buradan derhal uzaklaş, dedi. Bu balıklardan birinin olduğu yerde birkaç tane bulunur.

Düdüt başını kaldırıp etrafına bakındığı zaman değil yunus sürüsünü, bir karış ötesini bile göremediğinin farkına vardı. Sıs basmıştı.

— Of başıma gelenler, burnumun ucunu bile göremiyorum. Yunus yavrusu sürünü bulamıyacağız. Sen daha hâlâ yanımda mısın?

Sualine ince bir ses:

— Evet, yavrum da ben de yanındayız, diye cevap verdi.

— Eee, sen kimsin?

— Ben kurtardığın yunusun annesiyim. Yavrumun sürüde olmadığını görünce hep birlikte onu bulmak için geri döndük. Korkunç köpek balığının etrafında dolaştığını gördüğüm zaman ümidimi kesmiştim, ama sen imdadıma yetiştin. Çok teşekkür, sağol!

Yunus annenin son sözleri boğuk, kulakları tırmalayan bir uğultunun arasında kayboldu. Ses kesilirken Yunus:

— Ne oldu, diye sordu?

— Ne olacak, birkaç saat önce raslayıp beni başından savan şilep imdat çağırıyor.

Şilebin imdat düdüğü yine duyuldu. Düdüt kendi kendine güldü:

— İki saat önce yardıma ihtiyacı olmadığını söylerken bak şimdi nasıl bocalıyor. Verdiği işaretle mümkün olduğu kadar çabuk limana gitmek istediğini bildiriyor. Ama ne çare? Bu siste elim ermez, gücüm yetmez.

Yunus anne:

— Yavrumun hayatını kurtardın, sana yardım etmek boynumun borcudur, dedi. Biz yunuslar siste önümüzü görebiliriz. Eğer bana ip uzatırsan, seni şilebin yanına götürürüm.

Düdüt, şilebin yanına varmakla işin olup biteceğini sanmıyordu. Fakat Yunusun sözünü dinledi, ipi sarkıttı. Gergin ipin peşinden ağır ağır yola koyuldu. Bir zaman sonra sisin içinde hayalet gibi kocaman bir geminin karaltısı belirdi. Öteki de Düdütü görmüştü. Heyecanla:

— Önüne dikkat et bacaksız, diye bağırdı. Bir de ayağımın altında sen eksiktin.

Düdütün ona cevap vermesine fırsat kalmadan yunus anne:

— Onu limana götürebileceğini söyle, dedi. Halat sarkıtsın.

Düdüt sözleri aynen tekrarladı. Şilep:

— Eee, başa gelen çekilir, nasıl olsa öyle de battık, böyle de, diye mırıldandı. Muhakkak ikimizi de karaya oturtacaksın ama, her halde saatlerce burada beklemekten daha iyidir.

Düdüt şilepten sarkan halatı arkasına bağladı. Sonra yunus ağzında ince iple önde, onlar arkada yola düzüldüler. Düdüt bütün dikkatini işe vermişti. Yunus sürüsü Düdütün etrafında dalıp çıkarak yol gösteriyorlardı.

Birkaç saat süren ağır, yorucu yolculuk sırasında şilep hiç durmadan düdüklerini çalarak tehlike işareti veriyordu. Epey sonra yunus anne ipi gevşetti. Düdüt'e:

— Tam önüne dikkatle bak, dalgakıran fenerini göreceksin, dedi. Artık limana geldik. Hoşça kal sevgili dostum. Yaptığın iyiliği hiçbir zaman unutmıyacağım.

Yunus sürüsü kavisler çizerek, dalıp çıkarak bir defa daha onun etrafında döndüler. Sonra denize açıldılar.

Düdüt yorgun bir halde şilebi limana yaklaştırdı. İrili ufaklı bir sürü geminin arasından sanki bir geçit törenindeymiş gibi ağır ağır, kurula kurula geçti. Şilep daha önceki kabalığından çok utanmıştı:

— Büyük bir iş başardın Düdüt, seni mükâfatlandırmak lâzım. Bu işe ben önayak olacağım, dedi. Hem baştanbaşa boyanacaksın, hem de tamir edileceksin. Ama lâf aramızda, o sisin arasından geçip bizi buraya sağ salim nasıl getirdin?

Düdüt tamir lâfını duyunca o kadar sevinmişti ki, yüzü gülüyordu.

— Nasıl mı getirdim? Birlikten dirlik doğar sözünü hatırladım. Sizin darda olduğunuzu görünce kurtarmak için bütün dikkatimi kullandım.

ABONELERİNİZİ ZAMANINDA YENİLEMEYİ UNUTMAYINIZ.

Doğan Kardeş'e abone olan kardeşler abonelerini zamanında yenilemeyi çokluk unutuyorlar. Sonra da dergim gelmedi diye üzülüyorlar. Buna meydan vermemek için tekrar rica ediyoruz: Abonelerinizi bitmeden bir ay önce yenileyiniz. Abonelerinizi yenilerken de açık adresinizle birlikte size her ay gelen zarfların üzerinde yazılı abone numaranızı da bildirmeyi sakın unutmayınız.

KAÇAK GÖLGE

BAYRAM yerindeki atlı karıncalar sevinçle dönüyorlardı. Ama beyaz atın Gölgesi boyuna dönüp durmaktan bıkıp usanmıştı. Artık Dünyayı görüp tanımak istiyordu.

Bir gün atlı karıncayı terk etmeye karar verdi. Ata fikrini söylediği zaman o şöyle sordu:

— Bu zamana kadar hep at gölgesiydin. Şimdi yalnız başına ne yapacaksın?

— Kaç zamandır geceleri boş vakitlerimde çalıştım durdum. Epey hünerlerim var. Bak...

Pufff diye soluyarak vücudunu şişirdi. Yüksek sesle:

— Büyümek de küçülmek de istediğim şekle girmek de benim elimde, dedi.

Pufff — Küçük bir oğlan çocuğunun gölgesi olmuştu.

Pufff — Şimdi büyük bir binanın gölgesiydi.

Pufff — Artık bir dansözün gölgesiydi.

Ata:

— Allahaısmarladık, beni merak etme, diyerek uzaklaştı.

Bir zaman gittikten sonra oyun oynayan bir grup çocuğa rasladı. Hepsinin ayaklarının ucunda, peşlerinden hiç ayrılmıyan, onların yaptıkları şeyleri aynen kopya eden gölgeleri vardı.

— Ben de bu çocuklardan birinin gölgesi olmak isterdim.

Gölge yüksek sesle:

— Büyümek de, küçülmek de, istediğim şekle girmek de benim elimde, dedi.

Bir an içinde gruptaki çocuklardan birinin gölgesi olmuştu. Hemen gruba karışarak oynamağa başladı.

— Böylesi, at gölgesi olmaktan çok daha eğlenceli diyordu.

Epeyce oynadıktan sonra çocukların öğle yemekleri için eve gitmeleri zamanı geldi. Gölge, kimseye görünmemek için çayırların arasına saklanmıştı. Ama en geride kalan çocuğun gölgesi onu gördü. İyi kalpli, dost bir gölgeydi:

— Sahibin yok mu senin? diye sordu. Gölgesi olmayan birini tanıyorum. Koş ona git. Tiyatrodaki dansöz...

Gölge teşekkür ederek oradan ayrıldı.

Tiyatro bir tepenin eteğindeydi. Kapısı açık, içerisi kapkaranlıktı. Sahnede bir dansöz bale yapıyordu. Kendi kendine de hayıflanıyordu.

— Bir gölgem olsa, dansım o kadar daha güzel görünür ki!

Gölge usulca:

— Büyümek, de, küçülmek de, istediğim şekle girmek de benim elimde, dedi.

Pufff — Bir an içinde dansözün gölgesi olmuştu.

Dansöz gölgeyi görünce çok sevindi.

— Nereden geldiğini bilmiyorum ama, çok teşekkür ederim. Bir gölgem olmasını o kadar arzuluyordum ki, dedi.

Gölge peşinde, hiç durmadan akşamki gösteri için prova yapıyordu. Gölge sevinçten:

— Tırallala, hayat ne güzel, diye bir şarkı tutturdu.

Hiç durmadan, bıkıp usanmadan dans ettiler. Gölge çok, ama çok yorulmuştu. Dansöz ise dansına devam ediyordu. Gölgeye:

— Bu geceki, en güzel gösterimiz olmalı, dedi.

Saat 8 de tiyatro tıklım tıklım dolmuştu. Dansöz sahneye çıktı. Seyircileri selâmladı. Dansetmeğe başladı. Gölge onun ayaklarının ucunda, her hareketini, dönüşünü aynen taklit ediyordu. Fakat artık o kadar yorulmuştu ki.

Her parçanın sonunda seyirciler çılgınca ellerini çırparak:

— Daha isteriz, diye bağırışıyorlardı.

Gölge çok yorulmuş, ayakları kıpırdamaz olmuştu.

— Bir parça dinlenmeliyim, dedi.

Bir perdeye yaslanıp derin bir uykuya daldı.

Seyircilerin arasında küçük bir erkek çocuk gölgenin uyuduğunu görmüştü

— Bakın, bakın, diye seslendi, uyuyan Gölgeyi görüyor musunuz?

Seyirciler gülüşmeğe başladılar. Balkondan ıslık sesleri geliyordu. Dansöz durdu, perdede uyuyan gölgeyi gördü. Ayağını yere vurarak:

— Offf tembel Gölge, diye bağırdı. Dansımı mahvettin. Çabuk şunu dışarı atın.

Seyirciler arasından ihtiyar bir adam:

— Durun, diye seslendi.

Yerinden kalktı, sahneye doğru yürüdü:

— Ben antikacıyım, dükkânımda en acayip şeyleri satarım. Bu Gölgeyi almak istiyorum.

Antikacı uyuyan Gölgeyi kucakladı.

Gölge birden uyandı. Kendini antikacının kucağında görünce çok, ama pek çok kızdı. Demek ki bir işe yaramıyor' diye onu antikacıya satıyorlardı.

— Şu adamdan hemen kurtulayım, dedi. Büyümek de, küçülmek de, istediğim şekle girmek de elimde...

Pufff!... Küçücük bir fare gölgesi oluverdi. Antikacının kucağından yere atladı, tabana kuvvet tiyatrodan kaçtı. Köşeyi döndü, tepeyi tırmandı, dosdoğru parka koştu. Ancak soluk soluğa Atlı Karıncanın yanına vardığı zaman durdu.

— Büyümek de, küçülmek de...

Pufff!... Yeniden bir at gölgesi oluvermişti. Beyaz at da ne kadar heybetli, ne kadar güzeldi.

Gölge onun yanına atladı. At:

— Merhaba sevgili Gölgem, sen yokken yalnızlıktan içim o kadar sıkıldı ki...

— Ben de yollarda perişan oldum. Yerimden ayrıldığıma ne kadar akılsızlık etmişim. Bir daha buradan bir yere gitmiyeceğim.

Kitapçı Amcanın Masalı

Bir varmış bir yokmuş, Allahın kulu pek çokmuş. Bu kulların içinde bir de «Kitapçı Amca varmış. Günlerden bir gün ayağına demir çarık giyip, eline kalemi alarak sizin için yollara koyulmuş. Giderken o güzel caddeleri bırakıp eğri - büğrü, çıkmaz sokaklarda kitap okurken yolunu kaybeden çocuklara raslamış. Ellerindeki kitaplar, kitap olsa yüreğim yanmaz. Okudukları da, dolaştıkları ecliş bücüş yerlere, çıkmaz sokaklara benziyormuş. Elini göklere açıp yardım etmesi için Allaha yalvarmış. Her zaman gökten üç elma düşecek değil ya bu sefer üç kitap düşmüş. Kitapçı Amca birini o çocuklara vermiş, birini de kendisi okumuş.

★

Şimdi aklınıza, «Ya üçüncü kitap ne oldu?» diye bir soru gelecektir. O kitap Doğan Kardeş okuyucularınındır. Size her ay güzel bir kitap tanıtacağım. Ben adını veririm, siz kitabı alırsınız, bu iş de olur, biter. Yalnız onu okuyunca bir köşeye atmayın. Bir kitaplığınız olsa, içinde çeşit çeşit, renk renk kitaplarınız bulunsa, çok hoşunuza gidecektir. Kitaplığım olsun diye kötü ve zararlı kitaplar almayın. Bu iş için büyüklerinize, öğretmeninize ve bize sorun. Bize sorarsanız yaşınızı, (okuldaysanız) sınıfınızı yazmayı unutmayın. «Kitapçı Amcanız» seve seve size yardım edecektir. Adresimiz şudur: (Kitapçı Amca, Doğan Kardeş Dergisi, Posta Kutusu 217, Beyoğlu).

★

Sevgili çocuklar, sözlerime masal gibi başladım. O, sadece ilginizi çekeyim diyedir. Ben bile kocaman adamken bayılırım masal okumaya, ama Andersen'inkileri, Eflâtun Cem Güney'inkileri okurum. (ANDERSEN'DEN MASALLAR) ı siz de okuyun. Doğan Kardeş Yayınları arasında, güzel bir cilt içinde, renkli resimlerle süslü olarak yayınlanmıştır.

Kümesteki bütün hayvanlar ördek yavrusunu niçin dövdüler? Ya şu her şeyi çarpık gören, herkesle alay eden insanlar neden böyledir? Halinden memnun olmıyan genç çamın başına neler geldi?

Yook, bunları ben cevaplandıracak değilim, merak ettinizse dünyanın en ünlü masalcısı Andersen'den okursunuz.

Kitapçı Amca

Minenin Mavi Kuşu

TEOMAN, garın bekleme salonunda, bavullar, valizler arasında, bebeği kucağında oturan Mineye:

— Gidip, babamın biletlerimizi alıp almadığına bakayım, dedi. Sakın yerinden kalkma, emi?

Teoman, Mine'nin ağabeyisiydi, orta okulu o yıl bitirmişti. İki kardeş yaz tatiline halalarının çiftliğine gidiyordu. Hasta olan anneleri daha önce gittiği için çocukları trene babaları getirmişti.

Oturduğu yerden yolcu kalabalığını seyreden Minenin canı tam sıkılmağa başladığı sırada gözleri salona giren adama takıldı. Yaz günü olduğu halde kalın palto giymişti, boynu atkıyla sarılıydı. Solgun yüzü neşesiz, bakışı durgundu.

Mine altı yaşındaydı, ama cin gibi zeki bir kızdı, gözünden hiçbir şey kaçmazdı. Adamı görünce, «Zavallıcık, annem gibi hastalıktan yeni kalkmış galiba...» diye düşündü. Adam, küçük kızın ilgisini hissetmiş gibi karşısına oturdu. Tıkanıyordu, yüzünde boncuk boncuk ter parlıyordu. Dışardan geçen gazozcuyu çağırıp gazoz aldı, şişeyi ağzına dayadı. Birden, Mine'nin ondan ayrılmayan bakışını farkederek:

— Sen de bir gazoz içer misin küçük, diye sordu.

Mine başiyle, «Hayır» cevabını verdi, yaşından umulmaz bir ciddilikle:

— Annem, terliyken buzlu şeyler içmemeli der... diye ilâve etti.

Adam gülümsedi, şişeyi bıraktı.

— Doğru. Zaten hastayım... yeniden yatağa düşersek tamam olur.

Mine, ahbap canlı bir kızcağızdı. Oturduğu sıradan atlayarak adama yaklaştı:

— Siz de mi yazlığa gidiyorsunuz?

— Yo, İstanbul'dan temelli ayrılıyorum kızım.

Mine, yazlığa götürdükleri irili ufaklı bavullara, valizlere; bir de bütün eşyası olarak elinde tuttuğu bastonuyla göç eden hasta adama baktı:

— Bavullarınız nerede amca?

— Eşyam yok benim.

— Çocukların?

— Kimsem yok.

Minenin kimsesiz, eşyasız gördüğü ilk adamdı bu! «Hasta amca» ya pek acıdı. Elini adamın dizine koydu. İçinde, onu teselli etmek için dayanılmaz bir istek uyandı. Ama ne yapabilirdi ki!...

Birdenbire, aklına cebindeki, üstünde kenarı beyaz pembe çiçeklerle çevrili mavi bir kuş resmi olan piyango bileti geldi. Dayısı geçen gün bunu verirken:

— Sana da bir piyango bileti aldım Mine, demişti. Üzerindeki mavi kuşa Saadet Kuşu derler. İnşallah büyük ikramiye sana çıkar.

Küçük kız: «Saadet Kuşundan ne istiyeyim, her şeyim var benim!... diye düşündü. Bu kimsesiz amcanın elbette bir dileği var. Biletimi ona vereyim de yüzü gülsün!»

Tam o sırada salonun ka-

pısında hamalla gelen babası ve ağabeyisi göründü. Teoman:

— Trenimiz geldi Minuş, çabuk ol! diye seslendi.

Mine, avucundaki dörde katlı bileti adama uzattı, acele acele:

— Üzülme amca, dedi. Bu resimdeki Saadet Kuşu ne dilersen getirir sana. Allahaısmarladık.

Hasta adamın yüzüne hafif bir pembelik yayıldı. Elini küçük kızın başına koydu. Titrek bir sesle:

— Güle güle yavrum, dedi. Seni asla unutmıyacağım... Sağ ol!...

— Ben de seni unutmıyacağım amca! diye karşılık veren Mine, ağabeyisinin peşinden perona koştu.

Adamın dalgın başı bir an mavi kuş resmine kaydı; kâğıdı okumadan katladı, cüzdanına koydu. Gülümsiyerek: «Yavrucak, mavi kuşun hatırına bu eski piyango biletini kimbilir ne zamandır saklıyor... İçinden koparak bana verdi. Demek dünya düşündüğüm kadar kötü değil; işte bana acıyan biri çıktı. Hastaneden çıktığım gün böyle hoş bir karşılaşmayı uğur saymalıyım...» dedi. Günlerden beri ilk defa acıktığını hissetti, büfeye gitti. Yarım saat sonra o da trenine bindi; içinde yeni bir hayata atılmak, karşılaşacağı engellerle savaşmak isteği vardı.

★

Minenin garda «hasta amca» ile karşılaşmasının üzerinden çeşitli değişikliklerle dolu on iki yıl geçti. İki yıl önce liseyi bitiren Mine bir büroda çalışıyordu. Liseyi «pekiyi» dereceyle bitirdiği halde tahsiline devam edemedi. Ani olarak ölen babası, ailesine pek az şey bıraktığı için genç kız çalışmak zorundaydı. Pek sıhhatli olmayan annesi de elinden dikiş geldiği için hiç olmazsa Teoman'ın askerliği bitene kadar çalışacaktı.

Kış yeni başlamıştı. Mine'nin patronu, işler durgun gittiği için birkaç memura yol verdi; Mine de çıkanlar arasında idi. O gün bürodan eve dönerken üzüntüden adımları geri geri gidiyordu. Annesine kara haberi nasıl vereceğini düşünüyordu. Tramvay durağından yaya kaldırımına geçerken göz açıp kapayacak kadar kısa zamanda kendini yola serili buldu... Kocaman siyah bir Cadillac, dev gözlü bir canavar gibi bütün hızıyle, sessizce ilerlerken Mine'ye çarpmıştı.

Yaralıyı baygın halde otomobile bindirerek en yakın eczahaneye götürdüler. Korkudan sapsarı kesilmiş olan şoför polise, otomobilin konserve fabrikatörü Ömer Uğur'a ait olduğunu; efendisini uçak alanından almağa gittiğini anlattı.

Mine kazayı ucuz atlatmıştı: yarası beresi yoktu. Sadece yüzükoyun düştüğü için burnu kanıyordu. Kendine gelince:

— Dâvacı değilim, dedi. Suç benim... dalgın yürüyordum...

Şoför genç kızı evine bıraktı, af dileyerek, sağlığı için dua ederek yoluna devam etti. Mine, geçirdiği kazanın ilk sarsıntısı geçince annesine işsiz kaldığını anlattı. Ama kadın bu habere Mine'nin düşündüğü gibi önem vermedi:

— İş nasıl olsa bulunur kızım; biraz sıkıntı çeker yine feraha çıkarız, dedi. Beş altı ay sonra ağabeyin de subay aylığını almağa başlar. Kurtulduğuna sevinelim Minuş!...

Mine'yi oturma odasında sedire yatırdı, çaylarını hazırlamağa gitti. Az sonra kapı çalındı. Ülker Hanım kapıyı açınca deminki şoförle, uzun boylu, ak saçlı bir adam gördü.

Adam saygılı bir tavırla:

— Ben Ömer Uğur, dedi. Arabamın yaptığı kazayı öğrenince ne kadar üzüldüğümü bilemezsiniz! Uçak alanından doğruca buraya geldim. Kızınızı görebilir miyim?

Ömer Uğur yalnız zengin-

liğiyle değil, iyilikseverliğiyle de tanınıyordu; adını Ülker Hanım da çok defa duymuştu. Misafiri oturma odasına aldı.

Ömer Uğur, Mine'nin hatırını sorduktan sonra kazayı anlatmasını istedi.

Mine:

— Şoförünüzün hiç suçu yok; diye başladı. Üzgündüm; düşüncelerime öylesine dalmıştım ki, nerede yürüdüğümün farkında değildim...

Dikkatle dinleyen fabrikatör:

— Kazaya sebep verecek kadar büyük üzüntünüzden bana bahsetmez misiniz kızım, dedi. Belki elimden bir şey gelir...

Mine, soran bakışını annesine çevirdi. Ülker Hanım: «Minuşu istediği yere yerleştirebilecek adam ayağımıza geldi!...» diye düşündü.

— Çekinecek bir şey yok, anlat Minuş, dedi.

— Adınızı bağışlar mısınız kızım?

Adamın sesi hafifçe titriyordu.

— Mine... Mine Yener efendim.

— Teşekkür ederim. Amademin anneniz başka bir isim söyledi galiba...

Ülker Hanım güldü:

— Kızımı küçükken Minuş diye çağırmağa alıştık da...

Ömer Uğur dalgın dalgın:

— Çok yıl önce ben de Minuş adlı bir kız tanıyordum, dedi. Daha doğrusu bir kere istasyonda gördüm onu... Ağabeyisiyle beraber yazlığa mı ne, bir yere gidiyorlardı. O gün çok üzgündüm. Ağır bir hastalığı atlatıp hastaneden yeni çıkmıştım. İş ortaklarım hastalığımdan faydalanarak paramı yemiş, bir takım dalaverelerle beni ortaklıktan atmışlardı. İnsanlara, bütün dünyaya küstüm o gün... Küçük kız gösterdiği ilgiyle bende yeniden yaşama isteği uyandırdı.

Anne kız büyük bir heyecanla konuşanı dinliyorlardı. O da, hâtıralarına dalmış, ağır ağır anlatıyordu:

— İyi kalbli küçük kız, belki bütün oyuncaklarından çok sevdiği bir resmi hiç acımadan verdi bana...

İyice heyecanlanan Mine yattığı yerden uzanarak başucundaki sehpadan çerçeveli ufak bir fotoğraf aldı, fabrikatöre uzattı:

— Size mavi kuşun resmini veren küçük kız bu kız olmasın?

Ömer Uğur bir sevinç çığlığı attı:

— Tanrıya şükür, buldum sizi!... Bana o gün verdiğiniz piyango bileti, ilkin sandığım gibi, günü geçmiş bir bilet değilmiş. O ayki çekilişte bilete çıkan 100 bin lirayla durumumu düzelttim. Aslında sizin hakkınız olan o 100 bin lira bugünkü servetimin temeli oldu.

Mine neşeyle güldü:

— Demek mavi kuşum size gerçekten uğur getirdi! Oh ne kadar memnunum!

— Evet, servet getirdi ama bu serveti haksız kazandığım için mesut değildim. Sizi bulmak için, ağabeyinizden duyduğum «Minuş» adından başka hiçbir ip ucu yoktu elimde... Nereye gittiğinizi de bilmiyordum. Şimdi her şey düzelecek artık.

Tabiî Mine için iş aramak üzüntüsü kalmamıştı: Ömer Uğur'un bütün işlerinin ortağı ve biricik mirasçısı oldu. Bundan sonra dilediği gibi okuyacak, tahsiline devam edecekti.

Nihal Yalaza TALUY

Küçük Bir Hayalci Vardı...

Ünlü masalcı Esope'un dediği gibi, «Dünyadaki hem en iyi, hem de en kötü şey insan dilidir.»

Hayalinizi işleterek, düşündüklerinizi yakınlarınıza, arkadaşlarınıza anlatmak, onları da iç dünyanıza katmak gerçekten iyi, hoş şeydir. Fakat yalan söylemek, başkasının hakkında gerçeğe dayanmayan uydurma şeyler anlatmak hayalinizi ve dilinizi kötüye kullanmak demektir.

Size tanıdığım küçük bir hayalcinin hem gülünç, hem acıklı halini anlatayım.

Ali çok sevimli, terbiyeli bir çocuktu. Gel gelelim, ayakları yerde, aklı daima göğün yedinci katındaydı çocuğun. Sınıfta, ders coğrafya ise, kendini bilinmeyen bir kıta kâşifi; tarihse, millî bir kahraman olarak görmeğe başlar, hayalinde alkışlar, mükâfatlar toplardı... Matematikse, en güç problemleri bir çırpıda çözüp dâhi bir matematikçi kesilirdi. Tabii tahtaya kaldırılınca bol bol sıfır toplardı bu haliyle... Evden okula, okuldan eve gidip gelirken kimsenin görmediği vakalarla, maceralarla karşılaşırdı.

Uydurmalı hikâyeler yüzünden evde annesinden, babasından az azar işitmezdi. Baştan ilgi gösteren okul arkadaşları huyunu öğrenince Ali ile açıkça eğlenmeğe başladılar.

İşin fenası, ağzı yalana, uydurmaya alışanın sözüne, doğru olsa da sonunda kimse inanmaz. Bunun için kafanızda yalnız gerçeğe, iyi, güzel şeylere yer verin. Sözlerinizi akıl süzgecinden geçirip konuşun.

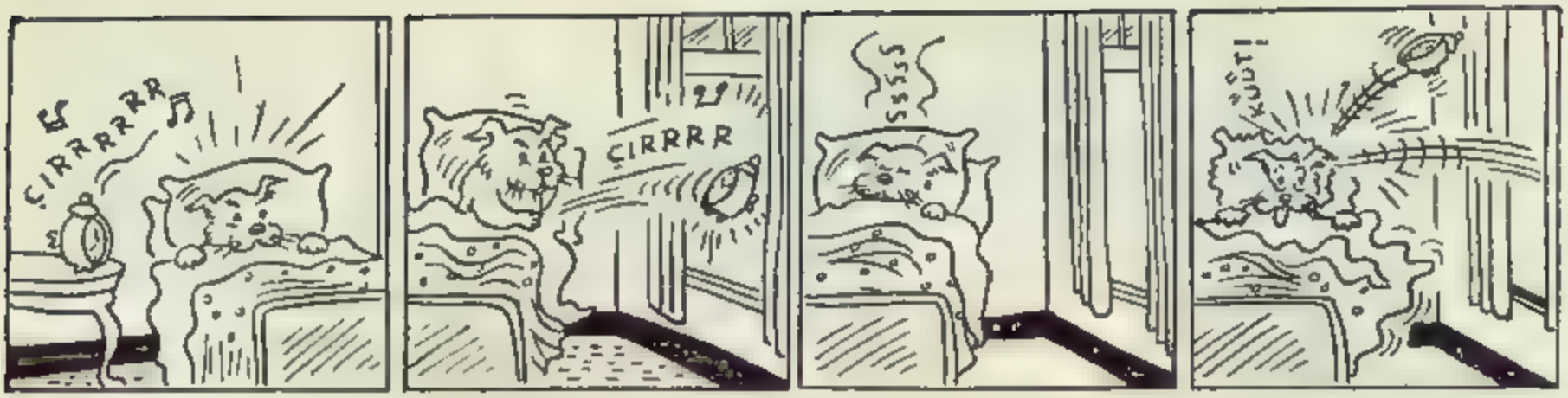

GÜLELİM

AKIL AKILDAN ÜSTÜNDÜR !..

Delinin biri çiviyi tersine çevirerek sivri tarafına vura vura duvara çakmağa başlamış.

Onun bu halini gören başka bir deli işe karışarak şöyle demiş :

— Sen yanlış bir iş görüyorsun. Bu çivi, karşıki duvarın çivisi !

★

NE OLMUŞ

Kulakları birdenbire sağır olan bir köylü eşeğine bakıp bakıp :

— Ne oldu bu zavallı hayvana böyle ? dedi. Eskiden bangır bangır anırırdı. Şimdi yalnız ağzını açıyor, zavallının hiç sesi çıkmıyor.

SOFRADA

Beş kişilik sofraya bir tepsi kadayıf geldi. Tabaklara bölündü ve küçük Oya'ya tesadüfen en ufak parça düştü. Coğrafyası çok kuvvetli olan Oya babasına sordu :

— Kadayıfım hangi kıtaya benziyor bil bakalım babacığım ?

— Ne bileyim kızım.

— Avrupaya.

— Ne münasebet ?

— Avrupa beş kıtanın en küçüğüdür de ondan !..

★

KURŞUN MU, PAMUK MU ?

Yaşar, arkadaşı Özcan'a sordu :

— Bil bakalım, bir kilo kurşun mu daha ağırdır bir kilo pamuk mu ?

Özcan, hiç şaşırmadan cevap verdi :

— Bunda bilmiyecek ne var, ikisi de birdir.

— Öyleyse ayağına bir kilo kurşun düşsün de, o vakit anlarsın, kurşun mu ağırdır pamuk mu !..

★

HABEŞ SÜTNİNE

Ahmet, parkta annesiyle dolaşırken, sıralardan birinde, bir Habeş sütninenin kucağındaki çocuğu emzirdiğini gördü. Merakla annesine sordu :

— Anne, anne, bu kadının memesinden sütlü kahve mi akar ?

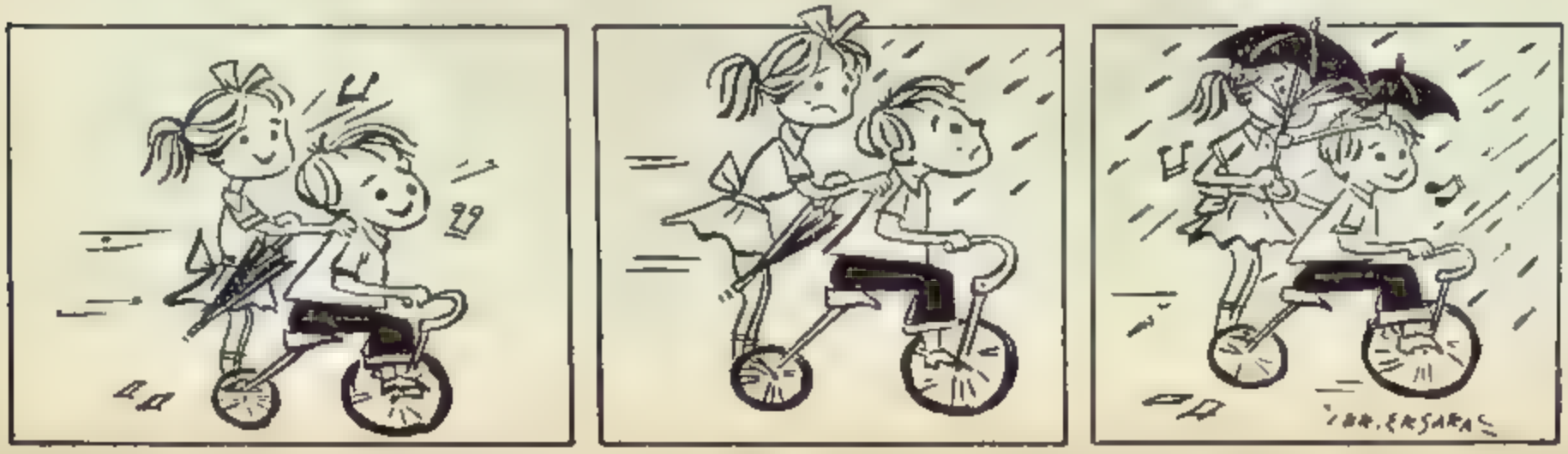

POSTA KUTUSU

Levent Koleji öğrencilerinden olduğunu yazan, fakat adresini bildirmeyen bir arkadaşımız şunları soruyor:

1. Bulutlar yer çekimi olduğu halde neden yere düşmezler? Onların da bir ağırlığı yok mudur?

2. Paratoneri, radyoyu ve radyo ses dalgalarını kim bulmuştur?

3. Abonem beş sayı sonra bitiyor. Şimdi mi yenileyim, yoksa zamanı gelince mi?

1. Her cisim gibi yer çekiminin etkisi altında bulundukları için bulutların da ağırlıkları vardır. Bulutlar havada bulunan su buharının yoğunlaşmış şeklidir. Su buharı aslında hava gibi renksiz bir gazdır, gözle görülmez. Fakat havanın yüksek tabakalarında ısı düşük olduğu için oralarda su buharı yoğunlaşarak bulut şeklini alır ve görünür bir hale gelir. Yoğunluğu arttıkça aşağı tabakalara iner ve nihayet havanın ısı derecesine göre ya yağmur veya kar şeklinde yağar. Pek sıcak günlerde havanın alt tabakaları çok ısındığı için oralara kadar inen bulutlar yoğunluğunu kaybederek tekrar buhar olup yükselir. Yazın bu hal çok görülür. Bulutlar hava tabakaları içinde ısı farkı sebebinden, alçalır veya yükselirler, nasıl ki rüzgâr tesiri altında bir yönden öbür yöne de gidip gelirler. Bu hallerini her zaman görürüz. Gazlar ve sıvılar birbirine karışınca yoğunluklarına göre yer tutarlar, yoğunluğu çok olanlar, yer çekimi tesiri ile, alta iner, az olanlar üste çıkar. Bir şişeye su ile zeytinyağı koyarsanız, ne kadar çalkalarsanız çalkalayın, durulunca zeytinyağı mutlaka üste çıkar. Çünkü yoğunluğu suyun yoğunluğundan azdır. Su ağır bastığı için alta iner. Havadaki bulutlar da böyledir: ısıya ve yoğunluk durumlarına göre yükselir veya alçalırlar.

★ ★ ★ ★ ★ ★

Kardeşlerimizden Şiirler

BABAM

Benim babam subaydır,
Omuzunda yıldızlar,
Pırıl pırıl pırıldar.
Babam bizi çok sever,
Biz de onu severiz.
Derli toplu olun der.
Sözlerini dinleriz.

Esfer HAŞIRCIOĞLU

ÖĞRETMENİM

Okumayı, yazmayı sen öğrettin
Benim sevgili öğretmenim.
Seni hem sayar hem severim,
Her sözünü dinlerim.
Tatilde seni özlerim.
Bizi yalnız bırakma
Benim sevgili öğretmenim.

Sevim AYDAĞ

DOĞAN KARDEŞ

Sen kardeşsin bizimle
Övünürüz seninle.
Okudukça seni
Anlıyorum kendimi.

Özkan ERGİN

★ ★ ★ ★ ★ ★

2. Paratoneri, Amerikalı Benjamin Franklin (1706 - 1790) icad etmiştir. Franklin hem büyük bir devlet adamı, hem iyi bir halk dostu, hem de değerli bir fızıkçi idi. Paratoner icadının 200. yılı münasebetiyle geçen yıl bizim P.T.T. İdaresi, Franklin için bir pul çıkardı.

Radyonun esası, ses dalgalarına değil, elektro - magnetik dalgalara daaynır. Bunları bulan Alman fizikçisi Heinrich Hertz (1857 - 1894) tir, ondan dolayı bu dalgalara «Hertz Dalgaları» adı da verilmiştir.

Hertz Dalgalarına dayanarak ilk telsiz telgraf âletini yapan ve işleten (1899) İtalyan fizikçisi Guglielmo Marconi (1874 - 1937) dir.

Radyo ile ses ve musiki alıp verme birkaç milletten birkaç fizikçinin ayrı ayrı çalışmaları neticesinde erişilen büyük bir başarıdır, tek bir fizikçinin eseri değildir.

3. Aboneni şimdiden yenilersen dergilerin gelmesinde bir aksaklık olmaz.

*

İstanbul'dan Nâlân Volganlı kardeş soruyor:

«Dünyanın en kalabalık şehri, en büyük gölü, en yüksek dağı, en geniş yolu, en büyük devleti, en büyük kıtası, en büyük denizi, en uzun kanalı, en büyük şelâlesi hangisidir ve nerededir? Ekşi bir şey yediğimiz zaman niçin dişlerimiz kamaşır?»

Dünyanın en kalabalık şehri, şimdiki halde New York'tur, nüfusu 12 milyon kadardır.

En büyük göl; Kuzey Amerika'da Superior gölüdür, yüzü 81000 Km².

En yüksek dağ: Himalayalarda Everest tepesi, 8880 metre.

En büyük devlet: nüfus bakımından Çin, 610.000.000; ülke genişliği bakımından Sovyetler Birliği 21.236.000 Km²; ilimde, teknikte, tarımda, endüstride, ticarette ilerilik, zenginlik, refah, as-

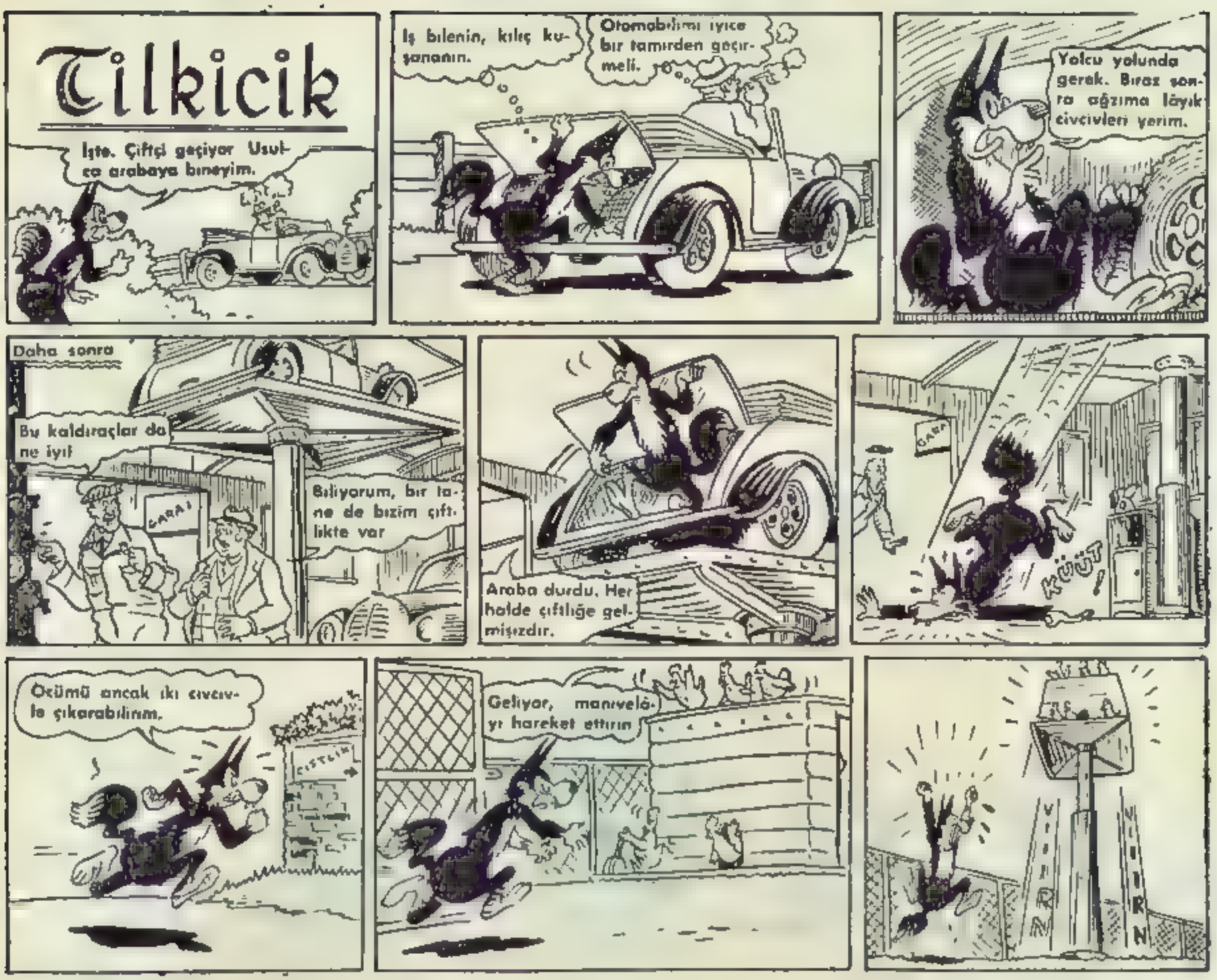

keri kudret bakımlarından **Amerika Birleşik Devletleri.**

En büyük kıta: **Asya**, 44.000.000 Km².

En büyük deniz: **Büyük Okyanus**, 180.000.000 Km².

En uzun kanal: Deniz kanalı **Suveyş**, 169 Km.

Nehir kanalı Çin'de **İmparator Kanalı** denilen çok eski büyük kanal, 1300 Km. kadar.

En büyük şelâle: Kuzey Amerika'da **Niagara**, yüksekliği 50 metre, döktüğü su saatte 25 kübik metre.

En geniş yol: Dünyada, hele ileri memleketlerde o kadar çok ve o kadar çeşitli yol vardır ki, bunların hangisinin en geniş olduğunu kestirmek imkânsızdır. Böyle olduğu için milletler arasında bir «en geniş yol rekoru» da mevcut değildir.

Sorularınızı cevaplandırdık.

Bu münasebetle şunu da söylemeyi faydalı bulduk: Bu cevapları siz kendiniz de, coğrafya kitaplarını, atlasları, ansiklopedileri karıştırarak kolayca bulabilirdiniz. Ve böylece kendi kendine arayıp bulma zevkini de duyardınız. Bu tarzın ayrıca bir faydası da vardır: Böyle arayıp bularak öğrenilenler kolay kolay unutulmaz. Başkalarından hazırca öğrenilen şeyler ise pek çabuk akıldan çıkar, unutulur.

Son sorunuzun cevabı: «Ekşi bir şey yeyince dişlerimiz neden kamaşır?»

Lezzet duygusunun organı dildir. Dilin üstünde ancak mikroskopla görülebilecek derecede küçük binlerce lezzet alma hücreleri vardır. Bunlardan dilin üç tarafında olanlar tatlı ve tuzlu lezzetleri duyarlar. Arka tarafta olanlar acı lezzetini duyarlar. Yan taraflarında olanlar da tuzlu ve ekşiyi duyarlar. Dilin yan tarafları dişlere yakın olduğu için fazla ekşilik «diş kamaşması» tesiri yapar. Lezzet duygularının derecesi şahsa göre değişir. Bazı kimseler çok duyar, bazılar da az. Meselâ dışı hiç kamaşmadan seve seve limon yiyenler vardır.

Diş kamaşması, çok acı biberden «ağzın yanması» gibidir. Yâni fazla eksiklikten ileri gelen hoşa gitmez bir lezzettir. Ekşilik fazla olmayınca diş kamaşmaz.

★

Yoksul kardeşlere hediye paketini hazırladın mı?

HAYVAN DOSTLARI

Erkan Aksu

Gülay Boğatur

Sevinç Dinç

Hatice Alışık

Ahmet Yarar

Toros Vural

Efser Hasırcıoğlu

Erdoğan Şanlıoğlu

Zafer Okçu

Aşkın Çifter

Feriha Yurdusev

Ö. Cabağ Cankat

Mert İnada

Yıldırım Sören

Güler Selekler

Nuray Lir

Nesrin Mahan

Bulent Esmer

Bircan Akkaş

Celâl Soykal

Çetin Akkaş

Meral Kum

Özcan Ergun

Ayşe Beğlam

Tayfur Kavaklı

— Başı 11. sayfada —

ralarla üçünü de aldım. Bütün biriktirdiğin paraları harcıyorsun diye bana darılmaman için sana bu sualleri sordum. Gördün mü bak, sen de onları bilmiyorsun. Fena mı ettim onları aldığıma?

Karagöz — Hay Allah razı olsun senden. Ver bakayım bana onları da ben de okuyayım.

Karagözcük — Bak ne cici kitaplar. Bir başlarsan okumaya, elinden bırakamazsın. Biribirinden çekici, biribirinden meraklı, biribirinden faydalı üç kitap. İnsan onları okuyup bitirince adetâ kafasının zenginleştiğini hissediyor.

Karagöz — Aferin sana. Paranı abur cubur şeylere sarfedeceğine böyle güzel kitaplar almışsın.

KİM BİLİYOR'UN CEVAPLARI

1 - Adana, 2 - Pastör, 3 - Bukalemun, 4 - Bolu, 5 - Yeşil sebzelerde bulunur. En çok biber, çilek, lâhana, ıspanak, maydanoz, kestane, şalgam, yerelması ve turpta vardır. 6 - Ehramlariyle, 7 - Güney Asya'da, 8 - Orta dalga, 9 - Romen Diyojen, 10 - Hint.

KİM BİLİYOR?

1 — Kozan hangi vilâyetimizin kazasıdır?

2 — Şarbon hastalığı aşısını kim bulmuştur?

3 — Hangi hayvanlar bulundukları yere göre renk değiştirirler?

4 — Abant gölü nerededir?

5 — C vitamini en çok hangi yiyeceklerde bulunur?

6 — Mısır hangi tarihi eserleriyle meşhurdur?

7 — Siyam nerededir?

8 — İstanbul Radyosu, hangi dalga üzerinden yayın yapar?

9 — Alparslan'ın yendiği meşhur Bizans İmparatoru kimdir?

10 — Tagor hangi milletin şairidir?

— Doğru cevaplar aşağıda —

Doğan Kardeş'in yeni kitabı

MARKO POLO

Venedikli tüccar Marko Polo'nun 700 yıl önce geniş Asya kıtasını nasıl dolaştığını, Türk - Moğol İmparatoru Kubilây Han'ın sarayında neler gördüğünü bu kitapta okuyacaksınız.

Çok meraklı bir seyahat kitabı olan «Marko Polo» yu bütün kardeşlerinize tavsiye ederiz. Fiatı 2 liradır.

Doğan Kardeş Yayınları

BİLMECE BULMACA...

Soldan sağa :

1 - Zamanımızı gösteren - Ayı yuvası. 2 - Dünyayı bize o ders tanıtır. 3 - Para verip aldığımız şey - Sonuna (l) gelirse bal yapar - Kuyruğuna bir harf takın kocaman olsun. 4 - Zaman - Bir hayvan. 5 - Yapışkan ve su geçirmeyen toprak. 6- Dolabın katı. 7 - Küçük parçalara ayırma. 8 - Dadı - Bir nota.

Yukarıdan aşağı :

1 — Kendini beğenen. 2 - Bir erkek ismi - Bağışlama. 3 - Sağ değil - Geleceği bilmek. 4 - Balık tutulur - Kara değil - Bir nota. 5 - İki şeyin birbirinden uzaklığı - Bir deniz taşıtı. 6 - Onunla saç taranır - Spor karşılaşması. 7 - Başına A gelirse bir başşehir olur. 8 - Fena değil. 9 - Bir meyva - Eski İyonia'nın bir şehri.

Bu bilmeceyi Halûk Seven kardeş hazırladı

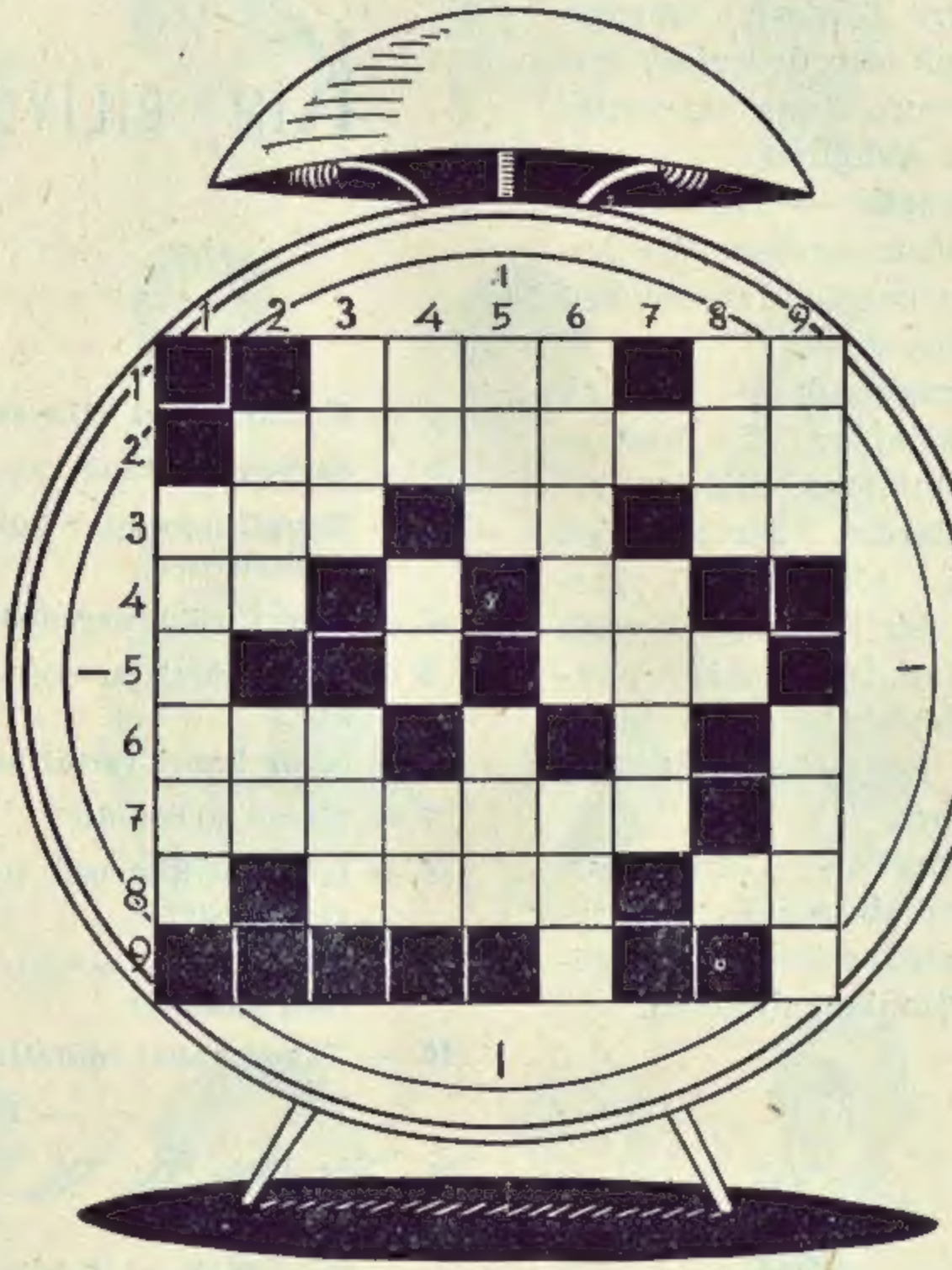

★

Abonenizi bitmeden bir ay önce yenileyin ki, Doğan Kardeş zamanında elinize gelsin!...

Doğan Kardeş Dergisini okuyanlar, Doğan Kardeş kitaplarını da seve seve okurlar.

BU YAZIYI OKUYABİLİR MİSİNİZ ?

AVCI DAYININ MACERALARI

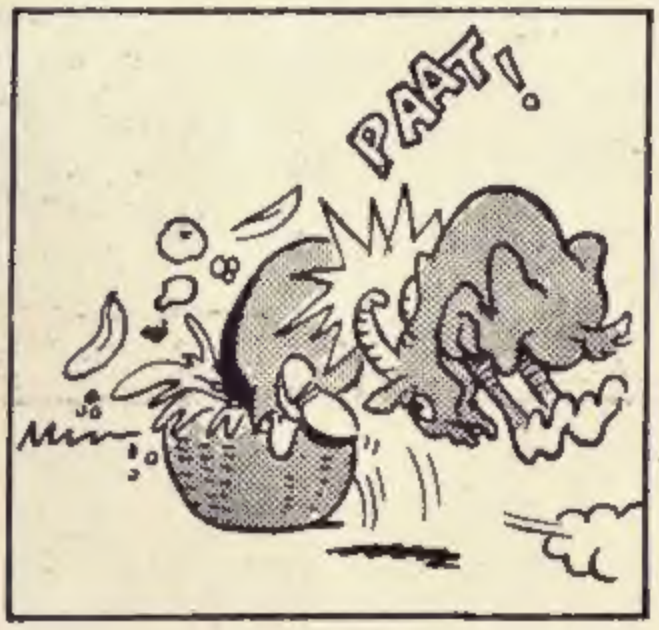

Hocamız tatlı bir rüya görüyordu. Hızır gelmiş, «Hoca sana yüz altın getirdim» demişti.

«... işte 97, 98, 99 !...»
Hoca : «Hani 100 ?»

Hızır : «Ben şaka söyledim, 100 değil 99».
Hoca : «Kabul etmem, yüzü tamam isterim».

Hoca birden uyandı : «Ne halt ettim ben ?» dedi.

«99 veren Tanrı elbet biri de verirdi.»

Doğan Kardeş Yapı ve Kredi Bankasının bir kültür hizmetidir.